

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

Бакалаврська робота

на тему:

“Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності аграрних підприємств”

Виконав: студент 4 курсу, групи ОО-41
напрямку підготовки (спеціальності)

“Облік і оподаткування”

Федишин І.І.

Керівник: д.е.н., проф..

Васильок М.М.

Рецензент д.е.н., проф..

Левандівський О.Т

Івано-Франківськ – 2021 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет Економічний
Кафедра Обліку і оподаткування
Освітній рівень Бакалавр
Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

д.е.н., професор Баланюк І.Ф.

(прізвище, ініціали)

"10" жовтня 2020 р.

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Федишина Ігоря Ігоровича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи "Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності аграрних підприємств"
керівник роботи Васильюк М.М. доктор економічних наук, професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
2. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
 - обґрунтувати економічний зміст доходів і витрат аграрних підприємств;
 - розкрити класифікацію доходів і витрат підприємств аграрного сектора;
 - дослідити нормативно-правове регулювання обліку та аудиту доходів і витрат аграрного підприємства;
 - опрацювати документування обліку доходів і витрат аграрних підприємств;
 - опрацювати синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат підприємств аграрного сектора;
 - визначити напрями удосконалення обліку доходів і витрат аграрних

підприємств;

- дослідити аудиторську перевірку доходів і витрат підприємств аграрної сфери;
- провести аналіз доходів і витрат в управлінні аграрним підприємством ТОВ “Фармагейт Україна” аналіз;
- визначити управління доходами і витратами у діяльності аграрного підприємства;

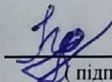
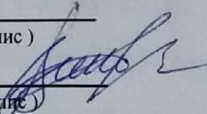
3. Дата видачі завдання 13.10. 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Розділ І. Теоретичні основи обліку, аудиту, доходів, витрат та фінансових результатів аграрних підприємств	17.02.2021 р.	Виконано
2.	Розділ ІІ. Методичні аспекти бухгалтерського обліку і формування звітності про фінансові результати	16.03.2021 р.	Виконано
3.	Розділ ІІІ. Теоретико-прикладні засади аудиту та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів аграрних підприємств	17.04.2021 р.	Виконано

Студент

Керівник роботи

(підпис)

(підпис)

Федишин І.І.

(прізвище та ініціали)

Василюк М.М.

(прізвище та ініціали)

ВІДГУК

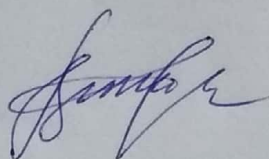
на дипломну роботу студента Федішина Ігоря Ігоровича на тему:
“Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових
результатів діяльності аграрних підприємств ” (на прикладі ТОВ
Фармгейт Україна).

В умовах ринкової економіки головною метою кожного підприємства є отримання максимального прибутку і зменшення обсягу витрат. Однією з найважливіших галузей підприємництва у сучасному суспільстві є сільське господарство тому, що воно є життєво необхідною галуззю буквально для кожної людини.

В даній дипломній роботі ми підсумували теоретичні плани витрат та доходів також їхню класифікацію, та певну дію на фінансові результати слідували за аналізом та контролем для збільшення рентабельності аграрного виробництва також створенням методичних та організаційних методів обліку.

Загальний висновок і оцінка дипломної роботи. Дипломна робота Федішина Ігоря Ігоровича на тему: “ Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності аграрних підприємств ” (на прикладі ТОВ Фармгейт Україна) є завершеним проведеним науковим дослідженням, що за змістом відповідає усім вимогам. а її автор заслуговує на присвоєння першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування".

Науковий керівник
д.е.н, доцент, професор

Васильюк М.М.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

**РЕЦЕНЗІЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ**

студента четвертого курсу групи ОО-41

Федишина Ігора Ігоровича
на тему:

**“Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових
результатів діяльності аграрних підприємств”**

Актуальність теми. В умовах економіки ринкового типу головною метою діяльності кожного підприємства є отримання великого обсягу доходу та більшого прибутку. Одним із головних засобів отримання більшого обсягу прибутку є зменшення витрат. Витрати є економічною категорією, яка характеризує ефективність використання ресурсів виробництва, визначає рентабельність діяльності суб'єктів господарювання та відіграє центральне місце у дослідженні напрямів підвищення прибутковості. В діяльності підприємства прибуток відіграє головну роль. Прибуток є основним джерелом інтенсивного і інноваційного розвитку підприємства, модернізації його матеріально-технічної бази, реконструкції виробництва, підвищення якості соціальних стандартів. Велика роль прибутку у діяльності підприємств і в цілому для розвитку економіки викликає великий інтерес. Методологічною базою дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань бухгалтерського обліку витрат та доходів аграрних підприємств, нормативно-правові акти, що регулюють дану проблематику.

Важливою умовою успішної діяльності підприємства є досягнення оптимального рівня витрат на виробництво, внаслідок чого зросте конкурентоспроможність продукції та виявляється тенденція до

довгострокового економічного зростання аграрних підприємств. Правильний підхід до формування витрат і методології їх дослідження дасть змогу ефективно використовувати ресурси підприємства та здійснювати аналіз і контроль процесів та явищ, які негативно впливають на господарський процес на підприємстві, що призведе до підвищення рівня рентабельності.

Основною метою випускної роботи є дослідження організації та методики обліку і аудиту доходів, витрат та фінансових результатів аграрних підприємств.

Об'єктом дослідження є процес методики обліку доходів та витрат, аудиту, аналізу та фінансових результатів на аграрних підприємствах.

Предметом дослідження є організаційно-методичні засади обліку, аудиту та економічного аналізу доходів, витрат та фінансових результатів на аграрному підприємстві.

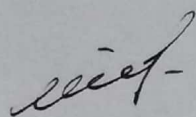
Самостійні розробки і пропозиції автора. На базі підприємства ТОВ "Фармагейт Україна" досліджено методику обліку, аудиту та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів на аграрному підприємстві, визначено напрями удосконалення, які мають які носять обґрунтований характер і можуть бути виконані у практичній роботі.

Загальний висновок і оцінка випускної роботи. Випускна робота Федішина Ігора Ігоровича на тему: "Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності аграрних підприємств" виконана відповідно до вимог кафедри обліку і оподаткування, тому може бути допущена до захисту із позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присвоєння першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування"

Рецензент:

Доктор економічних наук,

доцент кафедри фінансів

Левандівський О.Т.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. Теоретичні основи обліку, аудиту, доходів, витрат та фінансових результатів аграрних підприємств	
1.1. Економічний зміст доходів і витрат та фінансових результатів аграрних підприємств як об'єкта обліку та аналізу.....	7
1.2. Класифікація доходів і витрат підприємств аграрного Сектора	13
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту доходів і витрат та фінансових результатів аграрного підприємства.....	20
РОЗДІЛ ІІ. Методичні аспекти бухгалтерського обліку і формування звітності про фінансові результати	
2.1. Документування обліку доходів і витрат аграрних Підприємств.....	28
2.2. Синтетичний та аналітичний облік доходів, витрат та фінансових результатів підприємств аграрного сектора.....	36
2.3. Напрями удосконалення обліку доходів і витрат аграрних підприємств.....	42
РОЗДІЛ ІІІ. Теоретико-прикладні засади аудиту та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів аграрних підприємств	
3.1. Аудиторська перевірка доходів і витрат та фінансових результатів підприємств аграрної сфери.....	50
3.2. Аналіз доходів і витрат та фінансових результатів в управлінні аграрним підприємством ТОВ “Фармагейт Україна”.....	56
3.3. Управління доходами і витратами у діяльності аграрного підприємства.....	64
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки головною метою кожного підприємства є отримання максимального прибутку і зменшення обсягу витрат. Однією з найважливіших галузей підприємництва у сучасному суспільстві є сільське господарство тому, що воно є життєво необхідною галуззю буквально для кожної людини. На сьогоднішній день понад 80 % фонду споживання базується за рахунок сільськогосподарської продукції, тому її виробництво є однією з найважливіших умов існування людства. Зараз для України, яка поступово стає на шлях ринкової економіки, сільське господарство має дуже велике значення, оскільки країна має багато можливостей для покращення галузі економіки.

Щоб налагодити розвиток сільського господарства, потрібно збільшити зростання обсягів виробництва продукції, розвиток повинен забезпечити підвищення прибутковості галузі сільського господарства. Це є необхідною умовою відшкодування витрат та забезпечення виробництва необхідними надходженнями для покращення суспільного виробництва. Що, в свою чергу, стимулює зростанням вимог до спеціалістів, які працюють у сфері сільського господарства, особливо до керівництва щодо раціонального використання та управління трудовими та матеріальними ресурсами виробництва на основі облікових даних.

Однією з найголовніших категорій, за якими можливо характеризувати правильність використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів є витрати виробництва, які відіграють важливу роль у визначенні рентабельності підприємства, а також допомагають дослідити шляхи підвищення прибутковості. Прибуток є каталізатором поточного функціонування у діяльності підприємства. Він є одним із основних джерел інтенсивного та інноваційного розвитку підприємства аграрної діяльності, який забезпечує модернізацію матеріально-технічної бази, реконструкцію виробництва, підвищення якості виробленої продукції. Великий інтерес для розвитку діяльності кожного підприємства викликає його прибуток.

Однією з найважливіших умов успішного функціонування підприємства має бути досягнення найвигіднішого рівня витрат на виробництві продукції, наслідком чого є зростання конкурентоспроможності підприємства і виникає потреба в удосконаленні виробничого процесу сільськогосподарських підприємств. Правильними підходами виникнення витрат та методів їх дослідження, це забезпечити можливість для ефективного використання ресурсів підприємства та можливо аналізувати та контролювати ті процеси та явища, які з негативом діють на господарську діяльність підприємства, метою чого є збільшення рівня рентабельності.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи полягає у дослідженні організації та методики обліку і аудиту доходів та витрат аграрних підприємств.

За допомогою виконання наведених завдань реалізується мета дослідження:

- розглянути економічний зміст доходів і витрат аграрних підприємств як об’єкта обліку та аналізу;
- визначити класифікацію доходів і витрат підприємств аграрного сектора;
- дослідити нормативно-правове регулювання обліку та аудиту доходів і витрат аграрного підприємства;
- розглянути документальне оформлення обліку доходів і витрат та визначити їх роль у системі управління підприємством;
- описати синтетичний та аналітичний облік доходів і витрат підприємств аграрного сектора;
- розробити напрями удосконалення обліку доходів і витрат аграрних підприємств;
- розглянути методи аудиторської перевірки доходів і витрат підприємств аграрної сфери;
- провести аналіз доходів і витрат в управлінні аграрним підприємством ТОВ “Фармагейт Україна”;
- визначити та обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення аудиту на підприємстві ТОВ “Фармагейт Україна”.

Об’єктом дослідження виступає бухгалтерський облік і аудит доходів та

витрат аграрних підприємств, для забезпечення складової в системі управління товариства з обмеженою відповідальністю (на прикладі ТОВ “Фармагейт Україна”). На даному підприємстві наявні можливості висвітлення досліджуваних у роботі питань щодо організації і методики обліку, аудиту наявності та руху основних засобів з використанням практичних матеріалів.

Предметом дослідження визначено сукупність організаційно-методичних аспектів ведення бухгалтерського обліку і аудиту доходів та витрат, та формування на основі них інформаційного забезпечення системи управління товариства з обмеженою відповідальністю.

Методи дослідження. В процесі нашого дослідження у дипломній роботі були використані як загальнонаукові так і спеціальні методи дослідження: метод індукції і дедукції, діалектичний метод, системний аналіз, наукової абстракції, оціночний метод, система показників, порівняння, статико-економічний та методи причинно-наслідкового зв’язку.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в роботі узагальнено та проаналізовано, як основну наукову так і методичну літературу з даної теми дослідження, врахувавши національні положення (стандарти) та вимоги нормативних документів, обґрунтовано методику ведення бухгалтерського обліку та аудиту формування витрат і доходів на аграрних підприємствах, обґрунтовано позиції щодо їх вдосконалення і проведено їх аналіз. Результати дослідження мають практичне значення і можуть бути застосовані на сільськогосподарських підприємствах різних видів та форм власності.

Обсяг і структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ І

Теоретичні основи обліку, аудиту, доходів, витрат та фінансових результатів аграрних підприємств

1.1. Економічний зміст доходів і витрат та фінансових результатів аграрних підприємств як об'єкта обліку та аналізу

Одні з найважливіших економічних категорій це доходи і витрати, вони грають важливу роль в управлінні аграрним підприємством, вони здійснюють вагомий вплив на фінансовий результат, відображають рівень організації та технології виробництва, використовуються для розрахунку цінової політики, та для оцінки ефективності господарювання аграрного підприємства.

Незаперечно існують особливості щодо змісту доходів та витрат аграрних підприємств, які виникають із специфічним веденням бухгалтерського обліку. Специфіка аграрної діяльності розкриває особливості впливу на організацію обліку та аналізу доходів та витрат аграрних підприємств (рис. 1.1).

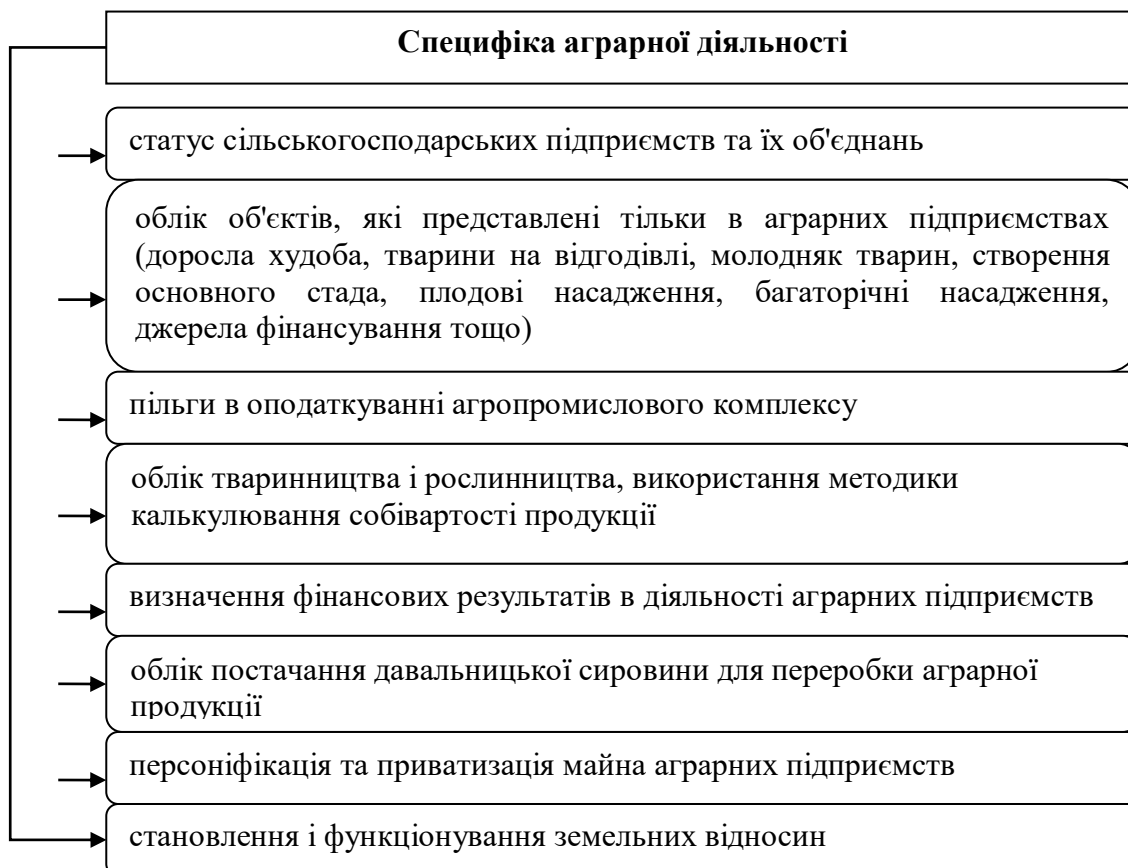

Рис. 1.1. Специфіка аграрної діяльності [1]

На практиці, так і в теорії використовується велика кількість визначень

доходів та витрат аграрного підприємства, що зумовлене розбіжністю вартості їх оцінки при веденні господарювання. Визначення сутності “витрат” видатних вчених наведено у Додатку А.

Що ж таке економічна категорія “витрати”? Історія говорить, що вони виникли з появою виробництва і обігу. Тому тлумачення самої сутності витрат у різному проміжку часу пов’язують з типом економіки, економічним устроєм, формою власності, встановленням та розвитком економічної думки [2, с. 52]. а також функціями торгівлі. Згідно з П(с)БО 16 “Витрати” та наведених в ньому умов визнаються витрати:

- витрати в бухгалтерському обліку відображаються, як одночасне зменшення активів та збільшення зобов’язань;
- в наслідок зменшення активів, або збільшення зобов’язань це призводить до зменшення власного капіталу;
- одночасно з визнанням витрат періоду, також визнається доход, вини здійснені для того, щоб його отримати;
- протягом звітного періоду актив відображається, як одержання економічних вигод, а витрати як шляхи розподілу активів.
- актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами[3].

У фінансовому обліку витрати показують, як зменшення активів або збільшенням зобов’язань, що пов’язують з причинами, які наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Причини виникнення витрат аграрних підприємств [4, с. 349]

Причини зменшення активів, що призведуть до утворення витрат	Причини збільшення зобов’язань, що призведуть до утворення витрат
1. Застосування активів	1. Нарахування заробітної плати
2. Продаж (обмін) активів	2. Здійснення відрахувань на соціальне страхування

3. Безкоштовна передача активів іншим юридичним чи фізичним особам	3. Виникнення заборгованості перед постачальниками
4. Внаслідок нестач або стихійного лиха втрата активів.	4. Поява заборгованості перед підрядниками та кредиторами за виконані роботи та послуги
5. Зменшення вартості активів у результаті уцінки.	5. Поява заборгованості перед бюджетом.
6. Списання через невідповідність встановленим умовам визнання активу.	6. Інші причини
7. Інші причини	

Сукупність всіх ресурсів підприємства, яка була використана у всіх стадіях створення готової продукції виробництва становлять витрати виробництва продукції. Відомо, що витрати собівартості виготовленої продукції підприємства формуються завдяки використанню енергії, палива, природних ресурсів, основних фондів, трудових ресурсів, нематеріальних активів, сировини, та інших.

З точки зору бухгалтерського обліку витрати – це зменшення економічної вигоди у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу [5, с. 16]. Тому, можна охарактеризувати витрати, як досконалу економічну систему, що поєднує два процеси, використання і створення економічних ресурсів.

Науковці розрізняють два суттєво відмінних підходи до розуміння сутності витрат бухгалтерський та економічний. Економічні витрати включають в себе альтернативні та грошові витрати, які створюються різними засобами витрачання ресурсів. Економічні витрати поділяють на неявні (внутрішні) і явні (зовнішні). Для обчислення вартості послуг факторів, які застосовуються в виробництві застосовують неявні (внутрішні) витрати. Бухгалтерські витрати, які використовуються підприємством на оплату закупленої сировини, палива, виплату заробітної плати включають в явні (зовнішні) витрати. До внутрішніх включають, ті ресурси, що належать до даному підприємству, як приклад є використання особистого транспорту, будівель.

Одні з найвідоміших економістів М.Ф. Ван Бред, Е.С. Хендріксен, зазначають, що витрати є негативним рухом ресурсів, що призводить до

зменшення прибутку підприємства, але не кожен негативний рух є витратами. Більше того, вони зазначають, що витрати необхідні для отримання доходу. З цього визначення слідує формула прибутку:

$$\text{Прибуток} = \text{Доходи} - \text{Витрати}$$

З цієї формули слідує, що на підприємстві був прибуток і за несприятливих умов руху ресурсів він зменшився, але все ж було можливим одержати дохід. Можна зазначити, що для розширення діяльності підприємства використовують прибуток.

«Витрати – це грошове вираження величини застосовано-споживаних ресурсів, які необхідні для здійснення виробничо-господарської діяльності і досягнення поставленої мети підприємства»-вважав Турила А. М. . [6, с. 15-16].

Сучасна зарубіжна теорія виділяє специфічну групу витрат – трансакційні витрати. Р. Коуза вважає, це всі витрати, пов'язані з обміном і захистом власності, із вирішенням основного питання, суперечливого для кожної сторони [7]. Трансакційні витрати відіграють важливу роль на практиці, оскільки добре організовані ринкові зв'язки яких можна одержувати високі економічні результати.

Переглянувши працю В. Аленіцина, одного з перших вчених які досліджували проблеми витрат виробництва, та зацікавив власним розрахунком “вартості виробництва” пшениці, вівса, ячменю і жита, і “вартість даного хліба (собівартість)” [8] Праця В. Аленіцина була написана на основі селянських господарств за 1883–1887 рр. за такими елементами, як платежі за землю обробітку землі, вартість землі, насіння. С.Г. Струмилін запропонував різні методи розрахунку сукупних витрат праці на виробництво, він розробив пропозиції що до визначення сукупних витрат праці та розрахував затрати праці на одну одиницю продукції. Особливу увагу вимірювання витрат виробництва аграрної продукції розглядав С.Г.

Можна підсумувати, що можливість успішного ведення господарської діяльності можлива при правильному розумінні поняття витрат.

Важливою частиною рівня життєдіяльності населення є доходи, які залежать від величини витрат. Вчені по-різному трактують доходи, тому у літературі немає

одного підходу до визначення доходу. Хоча можна розрізняти чотири джерела: доходи від власності, заробітну плату, доходи від господарської діяльності, соціальні трансфери, диференціацію доходів наведено в таблиці 1.2

Таблиця 1.2

Основні концепції сутності доходу аграрних підприємств

Автор	Концепції економічної сутності доходу
А. Сміт, Д. Рікардо	Вони вважали, що джерелами доходу є прибуток, заробітна плата, земельна рента і все те, що визначає вартість товару
Дж. М. Кейнс	На його думку, дохід є одним з основних чинником, який визначає заощадження і споживання. Коли зростає дохід зростає і попит, при цьому збільшуються споживчі витрати, але не тими темпами, якими збільшується дохід
Ф. Кене	Вважав, що багатство, виникло за допомогою доходів, що надає нам земля, і яке на даний час використовується промисловою працею
А. Маршалл	У його моделі заробітна платня висувається як винагорода працівнику за те, що він жертвує своєю працею, дохід підприємства - винагорода власникові, а наслідком є винагорода за виконану роботу
Г. А. Огаян	На цього думку, доходи визначаються, як різниця між витратами капіталу і праці на виробництво товару і виручкою від реалізації
О. Савенко	Вважає, що доходи населення, характеризують як стосунки в суспільстві з використання, присвоєння та розподілу продукту

Поняття “дохід” було опубліковане в “Економічній таблиці” Франсуа Кене 1758 р., він спробував вирахувати національний дохід, дослідив виробництво, стверджував, що величину держави будують люди: багатства будуть з розтати за допомогою їх потреб; чим більше держава буде виробляти продукції, тим більше її будуть споживати люди, тим багатіше вони будуть ставати.

Засновники класичної школи Ж. Сімонді, Д.С. Мілль Д. Рікардо, А Сміт, запропонували теорію заробітної плати. Стверджуючи думку, що одним із основних джерел доходу є прибуток, земельна рента, заробітна плата, які в майбутньому будуть впливати на ціну товару. Згідно теорії марксизму, праця людини приносить дохід для держави, а всі інші механізми виробництва присвоюють все те, що змогли зробити працівники виробництва. Як підсумок цих двох теорій, якщо і капітал і земля належать приватному власнику, то в державі буде існувати попит на працю.

Основною метою теорії М. Туган- Барановського, яскравого представника

української школи, який висунув соціальну теорію розподілу доходів, було надавати особливу увагу соціальним факторам доходу, яким володіє держава. Вч Розкривши проблему у розподіленні доходів та висунувши думку про те, що соціальним злом є нерівність, але рівність також не є представником позитивного фактору . Першовідкривачі маржинальної теорії: В.С. Джевонс,, Л.Вальрас А. Маршалл, Й.Г. Тюнен, Дж. Кларк дослідили проблему розподілення доходів. А. Маршаллу не було до вподоби нерівномірності, які були наявні при розподілі багатства суспільства , також невідповідність розподілу національного доходу. Вчений вважав недоцільним те, що існує крайня бідність разом із великим багатством. Отже присутня серйозна проблема у нерівномірності багатства в державі. На думку Дж. Кларка основною проблемою політичної економії є нерівномірність розподілу. Він вважав, що природний закон виникає під час розподілу державного доходу, який дає власникові підприємства необхідну кількість багатства. Кожен сектор виробництва має різну продуктивність через те, що кожний керівник одержує частку доходу від виробництва, на яку він заслуговує. Річний прибуток держави поділяється на такі три частини: сукупного прибутку, заробітної плати, загальної суми відсотків. Вище наведенні вчені не явили чіткого визначення доходу, але розглядали його природу, економічні джерела, структуру, та розподіл доходів.

Дж. Р. Хікс аналізуючи сутність поняття доходу, одним із перших вчених, виклав його у праці “Вартість і капітал” наводичи кілька визначень доходу [9, с. 291-292]:

- Дохід – це найбільша частка засобів, які можна витратити протягом певного періоду, що відповідно до очікувань капітальна вартість (у грошовому вимірі) надходжень в майбутньому залишиться такою яка була у попередньому періоді.
- Другим визначенням Дж. Р. Хікса є: “Дохід – це найбільша кількість засобів, які людина може витратити протягом тижня і які планує витратити впродовж будь якого наступного тижня”.
- У результаті свого дослідження Хікс робить висновок, про

те що “Дохід у будь якому вигляді характеризується як невизначеність”.

Т. І. Лене́йко вважав, що доходи населення – це сума коштів, яка потрібна для людини, щоб підтриматиморальний, фізичний, інтелектуальний також економічний стан індивіда. Статистичну звітність свідчить що до витрат населення відноситься: витрати на придбання послуг та товарів ; сплачений дохід від власності; майно та інші поточні трансферти, поточні податки на доходи. З усього зрозуміло , що емоційний стан людини виконує значну роль у розшифруванні змісту поняття. Індивідуум – це соціальна істота, матеріальний статус якої приносить значний вплив на спосіб життя.

Ознайомившись з теоретичними здобутками вітчизняних та зарубіжних науковців, які розглянули економічну сутність доходів, помітно, що, вчені приділили значну увагу на різні аспекти цього поняття, такі як економічний, юридичний, соціальний . Роблячи підсумок авторських думок у визначенні поняття, формулюється власне визначення: дохід – це величезна кількість засобів, до яких входять натуральні надходження, грошові кошти, отримані людиною за певний час для підтримання економічного, фізичного, та морального, та інтелектуального стану, а також які він може витратити, за умови, якщо бажана вартість майбутніх надходжень буде залишатися на рівні попереднього періоду.

Істотність доходу від аграрної діяльності передбачає коригування, тому що при цьому враховується збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів, отриманих у результаті розділення від біологічного активу, які призначенні для продажу та зменшення зобов’язань, та призведе до збільшення власного капіталу. Природно-кліматичні умови мають найвідчутніший вплив на доходи аграрних підприємств . Неможливо передбачити і прорахувати всі ризики керівному складу аграрних підприємств, і кожного року іде боротьба за урожай і своєрідне ворожіння на костях, який урожай зберуть і власне чи взагалі цей урожай буде.

1.2.Класифікація доходів і витрат підприємств аграрного сектора

Класифікація витрат базується на групуванні їх у різні категорії, які близькі за змістом. Витрати за різними ознаками використовують, як в економічних працях так і на практиці. Науковці створили класифікацію та зробили поділ витрат ,яка б не тільки моглапроаналізовували дані за певний час, але й дати розуміння ,як витрати виникають.

Аграрне підприємство виконує діяльність по об'єднанню витратами, які є своєрідною та гідною частиною фінансової роботи підприємства. Давидович І.Є пропонує класифікацію витрат, об'єднати за певними ознаками всі різноманітності витрат на підприємстві та реалізацію товару в економічно визначені групи, до яких належать однорідні за змістом витрат [11, с. 56].І.О. Белебежа вважає, що класифікація виробничих витрат – це необхідний науковий елемент пізнання всіх витрат, які існують на виробництві, і частини тих, що забезпечують створення продукції[10, с. 60]. Ф.Ф. Бутинець запропонував класифікації витрат, що потрібне для підготування практичних рішень та проведення розрахунків собівартості товару для потреб, які з'явилися у процесі управління виробництві. Можна вважати, що класифікація витрат – це поділення витрат на категорії на підставі загальних ознак об'єктів та зв'язків , які їх поєднують.

Класифікація ціни за видами діяльності є основною класифікацією витрат,саме неюкористуються у фінансовому обліку. Надзвичайно важливою частиною обліку витрат є їх сортувати за окремими ознаками, що наведено у таблиці 1.3. Щоб досліджувати фінансові результати виробництва за певний періодвикористовуютьдану класифікацію витрат. Говорячи про фінансовий облік, то найголовнішими ознаками класифікації витрат є періоди визнання,їх розподіл за видами економічними елементами діяльності. Управлінський облік поділяє їх на три напрями,відносно яких класифікують витрат:

- За допомогою визначення управлінських ухвал.
- За допомогою регулювання та контролю і діяльності.
- За допомогою формулювання фінансових результатів та вартість запасів.

Таблиця 1.3

Класифікація витрат у фінансовому обліку

Ознаки класифікації	Види витрат
1. За видами діяльності	- операційної діяльності; - інші витрати звичайної діяльності;
2. За елементами операційної діяльності	- матеріальні; - на оплату праці; - розрахування за соціальні заходи; - амортизація; - інші операційні витрати;
3. За місцем виникнення	- виробництво; - виробничі лінії; - бригади; - робочі місця;
4. За статтями калькуляції	- витрати на оплату праці; - відрахування на соціальні заходи; - насіння та посадковий матеріал; - паливо та мастильні матеріали; - добрива; - засоби захисту рослин і тварин; - корми; - сировина і матеріали; - роботи та послуги; - витрати на ремонт необоротних активів; - інші витрати на утримання основних засобів; - інші витрати непродуктивні витрати; - загальновиробничі витрати;
5. За способом входження до собівартості продукції	- прямі; - непрямі;
6. За відношенням до обсягу виробництва	- змінні; - постійні;
7. За періодом визнання	- витрат певного періоду, разом із визнанням доходу; - витрати періоду;
8. За календарним періодом	- поточного періоду; - майбутніх періодів;

Видатний вчений Ф.Ф. Бутинець виділяє наступні ознаки для групування витрат [12, с. 15]:

- за елементами витрат (витрати на оплату праці, амортизація, матеріальні витрати, відрахування на соціальні заходи, інші витрати);
- за способом приєднання до витрат структурних підрозділів підприємства (прямі і непрямі);

- за функціональним призначенням;
- за звітними періодами (витрати майбутніх періодів та витрати звітних періодів);
- за обсягом виробництва продукції (постійні і змінні);
- за статтями витрат.

Вчений зазначає, що групи витрат: невичерпні та вичерпані; витрати періоду та на продукцію; накладні і основні.

У аграрному ТЗВО “Фармагейт Україна” застосовують класифікацію витрат згідно з поставленими цілями та завданнями, які потрібні у вирішенні проблем управлінського обліку. Класифікація витрат на підприємстві “Фармагейт Україна” проводять згідно таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Класифікація витрат ТЗОВ “Фармагейт Україна”

Ознаки	Витрати
Центри відповідальності	Виробництва, цеху, дільниці.
Види продукції, робіт, послуг	Витрати на вироби, групи однорідних виробів, типові представники виробів, одноразові замовлення.
Спосіб перенесення вартості на виготовлену продукцію	Прямі, непрямі.
Вплив на обсяг виробництва на рівень витрат	Змінні, постійні.
Відношення до собівартості продукції	Періоду, витрати на продукцію.
Часом виникнення	Поточні, майбутні витрати, одноразові, довгострокові.
Доцільність витрачення	Непродуктивні, продуктивні.
Відношення витрат до виробництва	Витрати періоду, загальновиробничі.
Економічним змістом	За статтями калькуляції, за економічними елементами.

Абсолютна одиниця нестабільних витрат зменшується з зниженням розміру випуску товару і віростає зі збільшенням його випуску. Вони також містять витрати на матеріали, сировину, енергію, технологічне паливо, також на оплату зарплати персоналу, але знімають на соціальні заходи.

Абсолютні величини, які збільшують або ж зменжують об’єм випуску товарів не потребує значних змін визначаються як постійні видатки. До постійних витрат належать такі витрати, які залежні від обслуговування і управління

виробництвом, і витрати, що утримують з аграрних потреб підприємства.

За календарними періодами поділяють :

- поточні, це звичайні, а саме постійні витрати або витрати, у яких періодичність менша за місяць;
- довгострокові витрати - витрати, які не заплановані отримати швидше, ніж через дев'ять місяців ;
- одноразові - це витрати, які надходять для забезпечення процесу на підприємстві і з'являються лише один раз
- змінні витрати розуміють, як витрати на управління і обслуговування підприємства, що створюються прямо пропорційно до зміни об'єму праці. Загально-виробничі витрати поділяються на певний об'єкт витрат з отриманням основи розподілу, отримуючи з фактичної потужності в кінці року.

До адміністративних належать загально аграрні витрати, на створення та управління виробництва, а саме:

- збори, податки та інші створені законодавством основні платежі;
- плата за службові відрядження і отримання апарату управління виробництва та інших персоналів;
- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- плата за професійні послуги;
- плата за зв'язок;
- витрати загальною корпоративності;
- плата на певні засоби, та інші матеріальні необоротні активи;
- плата на встановлення спорів у судових органах;

Витрати на збут поділяються так: витрати, створені з реалізації товарів:

- плата на відрядження робітників, зайнятих збутом;
- плата на транспортування готового товару;

- плата натранспортування, страхування готової товарів, транспортно-експедиційні та інші послуги, зв'язку з транспортуванням товарів відповідно до умов договору доставки;

- плата на здійснення основних засобів та матеріальних необоротних вкладів;

- плата напередпродажну підготовку товарів;

- плата на ремонт тари;

- плата на рекламу та дослідження ринку;

- плата на страхування для майбутньої реалізації готового товару, що зберігається на складі виробництва;

- плата на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;

- та інші витрати, пов'язані зі продажу продукції, товарів, робіт, послуг.

До інших операційних витрат належать:

- втрати від знецінення запасів;

- плата на зберігання об'єктів соціально-культурного призначення;

втрати і нестачі від псування цінностей

- плата на розробки та дослідження відповідно до П(с)БО 8 “Нематеріальні активи”;

- створення штрафів, пені, неустойок;

- плата від курсової різниці;

- безнадійна дебіторська заборгованість та відрахування до резерву сумнівних боргів;

- та інші витрати.

Дана класифікація застосовується для повного віддзеркалювані витрат у складі собівартості. Загальнопромислові витрати класифікують на постійні та змінні.

Рахунки класу “Витрати діяльності” застосовуються для підведення підсумків щодо інформації про витрати фінансової, операційної, інвестиційної, та іншої діяльності виробництва. Дана класифікація представлена для розуміння

поняття про витрати та способи використання. В основу поняття про витрат виробництва налягають статті, що полягає в купівлі ресурсів, але на виробництві зустрічаються витрати на збут та запропонувати продукції до місць продажу. Тут містяться витрати, що тісно пов'язані з рекламою та проведенням різних маркетингових досліджень, з транспортуванням, також виплачені збори, податки і різні цільові відрахування, що впливають на собівартість продукції.

Варто зауважити, що Л.В. Нападовська стверджує, що ознак класифікації має бути рівно стільки, щоб можна було за їх допомогою одержати найбільш конкретну інформацію з метою задоволення потреб споживачів[13, с. 115].

До непрямих витрат належать адміністративні витрати, загальновиробничі витрати на збут, витрати операційної діяльності та інші.

Відповідно до П(С)БО 15 “Дохід” визнані доходи в бухгалтерському обліку класифікуються за такими групами:

- дохід (виручка) від реалізації;
- фінансові доходи
 - інші операційні доходи;
 - інші доходи [14].

Новими підходами щодо класифікації доходів аграрних підприємств наведені у П(С)БО 30 “Біологічні активи”, де передбачено структуру доходів. вважається Процес управління біологічними активами, для одержання інших біологічних активів або продукції вважається сільськогосподарською діяльністю. Дохід аграрних підприємств складається з: доходу від зміни вартості біологічних активів, доходів від продажу біологічних активів та сільськогосподарської продукції, отримані за рахунок біологічних перетворень доходів від первісного розрахування біологічних активів і сільськогосподарської продукції, (рис.1.2).

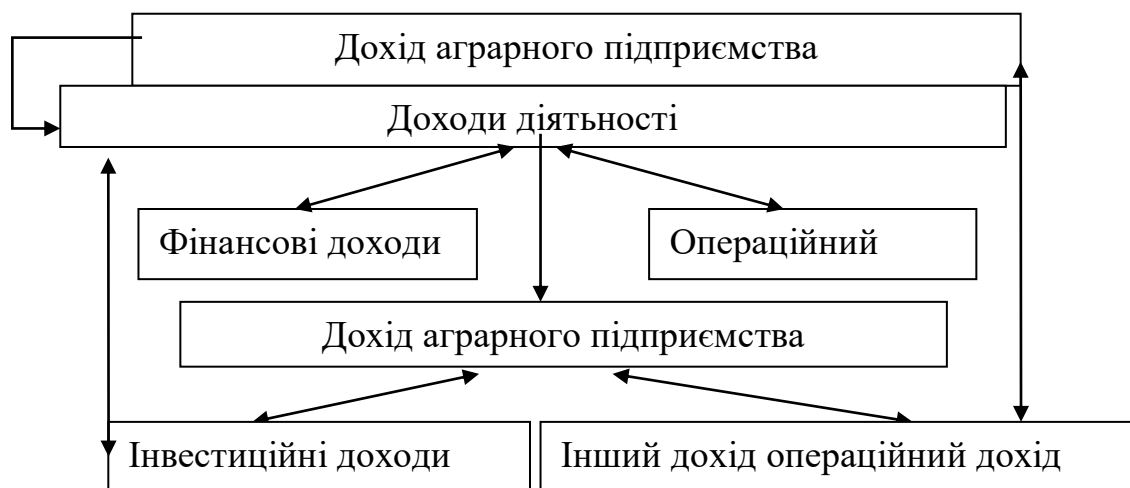

Рис. 1.2. Класифікація доходу аграрних підприємств [15].

Нормативно-правовим документом, який формує методологічні засади бухгалтерського обліку щодо створення інформації про доходи підприємства є П(С)БО 15 “Дохід”. За допомогою управлінського обліку можна зібрати та згрупувати інформацію для використання та вирішення певних питань, апоказати доходи згідно норматив законодавства помагає класифікація бухгалтерського обліку. Бухгалтерський підхід щодо класифікації доходів представлено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Бухгалтерський підхід класифікації доходів

Ознака	Вид доходу
За видами діяльності	Фінансової, операційної, інвестиційної діяльності
За видами продукції	З урахуванням товарної групи
За ринками збуту	За сегментами
За віднесенням до звітних періодів	Минулих періодів та майбутніх періодів, поточні
За валютою	Немонетарні, монетарні
За розрахунком	Чистий дохід, загальний дохід
За використання активів	Дивіденди, відсотки, роялті
Для оподаткування	Які враховуються для обчислення оподаткованого прибутку та, які не враховуються

Проведені дослідження науковців, які характеризують класифікацію доходів, виявили те, що усі доходи підприємств групуються за видами діяльності та обліковою класифікацією. Така інформація в основному забезпечує потреби зовнішніх користувачів, але не повністю відповідає запитам керівництва. Дохід

являється не лише об'єктом обліку, але й використовується для управління та контролю. Для потреб управлінського обліку виділимо класифікацію зображену в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Класифікація доходів управлінського обліку аграрних підприємств

Ознаки	Класифікація
За способами отримання	Випадкові, постійні.
За можливістю отримання	Можливі, дійсні.
За можливістю управління	Підлягають і не підлягають управлінню.
За методом визнання	Отримані, нараховані.
За формою отримання	Не грошові, грошові.
За джерелом отримання	Зовнішні, внутрішні.
За рівнем формування	Підприємство, окремий підрозділ, конкретні операції.
За біологічними складовими	Тваринництво, рослинництво.
За господарськими сегментами	Характер процесу, вид продукції.
За типами господарських операцій	Інвестиційної діяльності, реалізації, фінансових операцій, та інші доходи від надзвичайних операцій.

Відомо, що заробіток аграрного виробництва складається з прибутку від продажу майна, прибутку від реалізації, прибутку від позареалізаційних операцій,

Отже, прибуток від реалізації створюється як різниця між реалізації товару та виручкою. Зокрема, прибуток від продажу майна виникає з прибутку від матеріальних і нематеріальних цінностей, продажі цінних паперів,. Він розраховується як різницю між ціною продажу об'єкта та основною вартістю об'єкта т, який мають на меті продати. Все вище подане пов'язано з величиною доходів, отже від цього аспекту залежить економічний розвиток виробництва.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аудиту доходів і витрат та фінансових результатів аграрного підприємства

Розвиток ринкової економіки позбавив державу права регулювати витрат аграрних підприємств, вникати в облік та аудит доходів . На сьогодні роль держави обмежується формуванням законодавчої бази, регламентуванні економічних, правових, та організаційних засад системи обліку витрат та доходів.

Натомість доцільним було б пряме втручання в аграрну сферу.

Особливістю правового регулювання обліку та аудиту доходів і витрат є те, що вони зазначаються розширеною системою нормативно-правових актів, прийнятих органами різних рівнів зазначених на рисунку 1.3.

Рис. 1.3. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку
[16, с. 34].

У методичних рекомендаціях наявні матеріали контролю та побудови діяльності виробництва і наявна система обліку. Обстеження нормативної бази та документів з аналізу, контролю та обліку, наведено в Додатку 2.

Для регулювання питань обліку доходів та витрат аграрних підприємств використовують закони, Постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти, інструкції, які затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Основним законодавчим актом є Конституція України, на якій базується все законодавство, у тому числі і законодавство про доходи та витрати аграрних підприємств відповідно до статті 107 Конституції України встановлено ввести в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 09.12.2005 р. “Про стан агропромислового комплексу та заходи щодо забезпечення продовольчої безпеки України” [17].

У статті 14 Податкового кодексу України наводиться визначення витрат

аграрних підприємств як суми витрат, що необхідне для здійснення господарської діяльності платника податку уматеріальній грошовій, чи нематеріальній формах, за рахунок яких зменшуються економічні вигоди шляхом вибуття активів чи збільшення зобов'язань, це призведе до зменшення власного капіталу [18].

Відповідно до статті 9 Закону України “Про сільськогосподарську кооперацію” дохід від аграрного підприємства формується за рахунок[19]:

- субсидій, отриманих з державного бюджетів для підтримки аграрних підприємств;
- надходжень від учасників підприємства у процесі виробництва у вигляді плати за надані послуги;
- коштів, які отримані у вигляді пасивних доходів;
- інших надходжень, які не заборонено законом.

Не являються доходами аграрного підприємства доходи від продажу продукції за дорученням учасників

Залишок фінансового результату, після виконання зобов'язань аграрного підприємства відшкодування збитків за попередні періоди, розподіляється зборами у вигляді відрахувань до фондів підприємства.

В Законі України “Про державну підтримку сільського господарства України” визначено основи державної політики у бюджетній сферах державного управління щодо стимулювання виробництва аграрної продукції та розвитку ринку, а також забезпечення продовольчої безпеки людства[20].

Особливу увагу потрібно звернути на затверджену Кабінетом Міністрів України Стратегію розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року. Саме ця стратегія мала б вирішити проблеми внутрішнього ринку підтримуючи аграрне виробництво в сільській місцевості, поєднуючи в собі право на землю та працю на ній. Одночасно маючи на меті сприяти ефективному розвитку аграрного сектора, дотриманню економічних, соціальних, екологічних інтересів громадян та забезпечення якісної, вчасної та в

свою чергу доступної сільськогосподарської продукції, яка виготовляється на українських землях.

Одними із основних принципів розвитку аграрного сектору є:

- розвиток різноманітних форм господарювання, які відіграють важливу роль у формування аграрних підприємств.
- розвиток збалансованості економічних, екологічних та соціальних критерій;
- організація ефективних та довгострокових умов для того щоб заінтересувати в ефективному господарюванні власників чи орендарів землі;

Для вдосконалення підтримки аграрних підприємств у стратегії передбачено такі позиції, як підтримка кооперативів та дрібних товаровиробників, розділення державної політики для великих, середніх та малих підприємств, надання субсидій ураховуючи соціально-економічну ролі забезпечення спеціального порядку оподаткування.

Плани рахунків виконують важливу роль у системі бухгалтерського обліку аграрних підприємств. Більшу частину місця в планах рахунків посідають рахунки витрат та доходів. Рахунки збирають в собі значну кількість господарських операцій, що є необхідним для складання звітів, прийняття управлінських рішень в аграрній сфері. Без такого аналізу управлінських рішень підприємство не могло б довго перебувати на ринку.

Провідну роль відіграють НП(С)БО та МСБО “Дохід” для визначення доходів аграрних підприємств та їх розкриття у фінансовій звітності. В зарубіжному обліку застосовують МСБО 18 “Дохід” вітчизняному – П(С)БО 15 “Дохід”. Просте зіставлення основних складових цих стандартів свідчить, що структура МСБО 18 є більш ширшою, ніж П(С)БО 15, а також існують відмінності у змісті цих положень [21; 7].

У НП(С)БО 16 “Витрати”, наведені основні класифікації обліку витрат аграрних підприємств та пропонує розподіл загальногосподарських витрат на постійні і змінні та базу їх розподілу, (заробітна плата, години праці, прямі витрати, обсяг

діяльності, тощо) [22].

До внутрішньогосподарських актів належать розпорядчі управлінські акти уповноважені органами у сфері аграрного виробництва. До яких входять правила внутрішнього розпорядку сільськогосподарського кооперативу, колективного аграрного підприємства, державного аграрного підприємства, аграрного акціонерного товариства тощо. Ними регламентуються права й обов'язки членів підприємства, умови та порядок діяльності, режим праці у сезоні аграрного виробництва, оплата праці, відпусток працівників, матеріальна відповідальність працівників тощо.

Наявна система економічного контролю та бухгалтерського обліку за витратами та доходами в аграрних підприємствах частково знаходиться без певного нормативно-правового гарантування. Відповідне гарантування утворювалося проміж багатьох століть діяльності нашої держави також знаходиться на постійних змінах, які здійснювалися разом із економічними, інтеграційними, соціальними, політичними та інші чинники. Структура нормативно-правового гарантування є основою функцією доходів, процесів та обліку витрат. Джерелом забезпечення контрольного та облікового перебігу являється певна довідкова документація в тому числі нормативна. Багато років науковці України досліджують питання нормативно-правового утримання обліку та контролю аграрних підприємств. Виявлено певні проблеми контролю обліку та звітності. Нажаль не було проведено глибокого аналізу діючої сьогодні нормативно-правової бази обліку та її зрівняння з попередньою, не завершено пошуки неточностей, які виникли у процесі вживання нормативно-правових актів з обліку та контролю доходів підприємств та витрат.

Сучасна нормативна база, якою пояснює облік витрат, розділяють на дві групи, які регламентуються законодавством України.

1. Фінансовий облік. Згідно з Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” і П(С)БО 16 “Витрати”, витрати звітного періоду відносяться до споживчих витрат зокрема, якщо вони певні витрати, які можуть бути оціненими.

2. Управлінський облік. Для аграрного господарства створені певні методичні поради з створення складу витрат також його планування

Джерелами виконання є виробничі ресурси, а саме трудові, природні підприємницька діяльність, капітал, , які використовуються у виробництві.

З початком розвитку бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах було розкрито значну кількість чинників його удосконалення, та збільшення впливу управлінського обліку:

- розроблення статистичної, податкової форм звітності;
 - удосконалити НП(С)БО з пристосуванням їх до МСФЗ для вирішення державних потреб;
 - удосконалення системи управління бухгалтерським обліком у аграрному секторі.

На нашу думку, в Україні на відміну від нормативно-правової бази економічного контролю нормативно-правова база доходів та витрат, фінансової звітності в аграрній сфері широко розглядається. Можна зауважити, що держава намагається зменшити рівень корупції, яка виникла і формувалась значний проміжок часу та збільшує власний вплив у встановленні продуктивного економічного контролю, що значно підсилить створення міцної держави. Неодночасно вдасться вирішити і вдосконалити всі проблеми державного фінансового контролю, його оптимізації, впровадити потрібні реформи в галузі економіки.

На основі узагальнення наведених тверджень, і беручи до уваги різноманітні підходи, можна використовувати розподіл, який зображений на рис. 1.4.

Отже, дана частина, яка наведена на рис. 1.4 доводить нам потребу в нормативно-правову забезпечені контролю обліку витрат та доходів, що потрібно на виробництві аграрної продукції. Без цього забезпечення виробництво виплачує великі неустойки і штрафи, що в подальшому може привести до втрати підприємством ринку і безпосереднього банкрутства підприємства. Безперечною є проблема відповідності контролю за витратами і інформаційної бази нормативів

для обліку та контролю доходів і витрат суб'єкта господарювання,

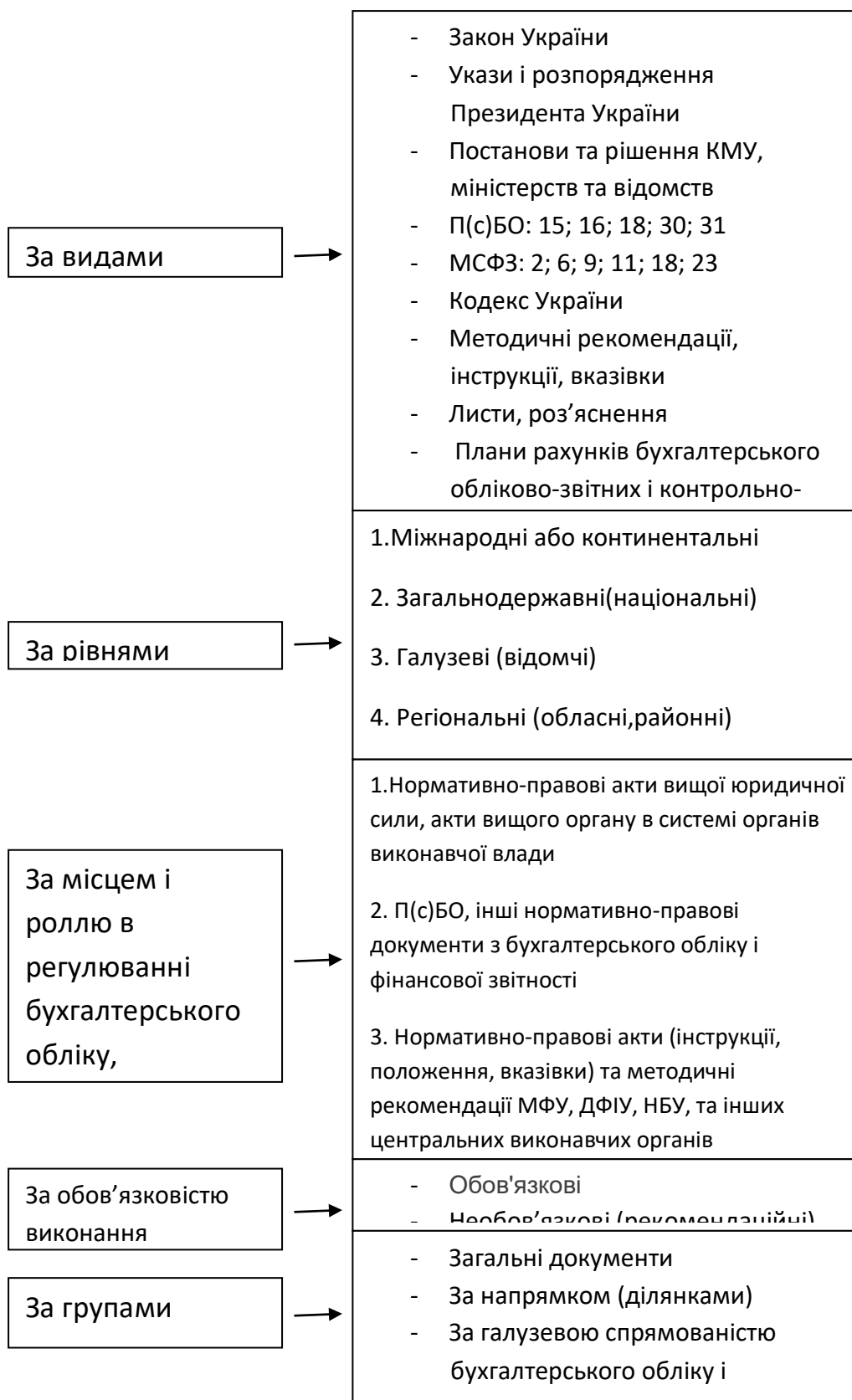

Рис. 1.4. Класифікація нормативно-правового забезпечення обліку за доходами та витратами підприємства [23]

Також наявна проблема правильного ведення обліково-контрольної системи виробництва, що залежить від його доходів та витрат аграрного підприємства. Отже, ми запропонуємо такі наявні рішення для того, щоб удосконалити нормативно-правові акти України, і отримати потрібні економічно обґрунтовані результати.

Потрібно оновити або виробити довідково-інформаційну базу підприємств з питань оподаткування щодо доходів і витрат контролю, обліку, які виникають протягом певного часу. Також потрібно, щоб аудитори, ревізори, головні бухгалтери записувати робочі записи про неоднозначні моменти у нормативно-правових актах та ділилися з певними фахівцями створеними висновками через бухгалтерські видання. Провити повну інвентаризацію нормативно-правових актів України, які пов'язані з контролем витрат, доходів та обліку для того, щоб не повторювати пункти даних актів і зокрема, щоб не виникнули непередбачені ситуації.

РОЗДІЛ II.

Методичні аспекти бухгалтерського обліку і формування звітності про фінансові результати

2.1. Документування обліку доходів і витрат аграрних підприємств

Загальний дохід є кінцевим фінансовим результатом діяльності господарюючого суб'єкта. Він об'єднує в собі фінансові результати роботи підприємства від різних видів діяльності. Формування прибутку відбувається під час здійснення кожної господарсько-фінансової операції в усіх видах діяльності підприємства: основної, інвестиційної та фінансової. Схему формування загального прибутку наведено на рис. 1.

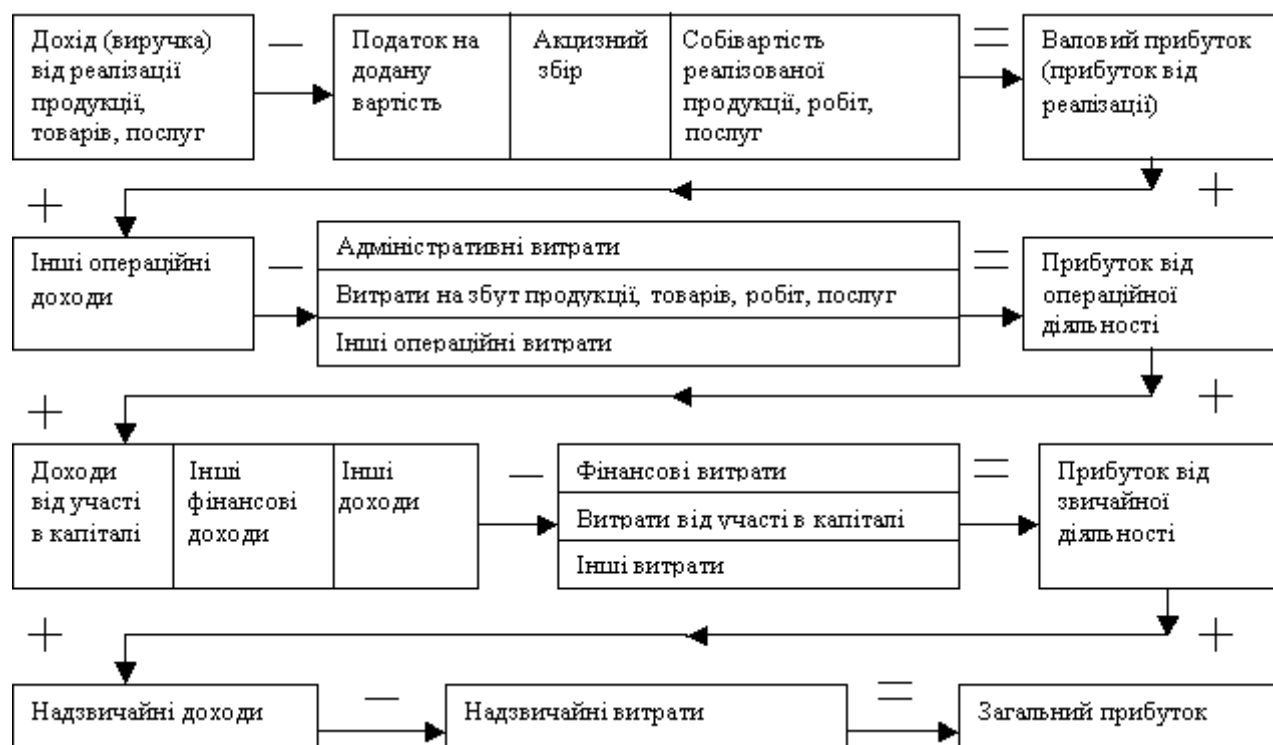

Рис. 1. Схема формування загального прибутку діяльності сільськогосподарського підприємства

Вирахований загальний прибуток господарюючого суб'єкта підлягає розподіленню. Під час його розподілення має забезпечуватись як формування доходу держави, ще і покриття потреб підприємств по розширенню виробництва, матеріальному стимулюванню робітників і вирішенню соціальних питань. У такому зв'язку механізм розподілення прибутку господарюючих суб'єктів у ринкових умовах господарювання має бути побудований таким чином, щоб забезпечити найкраще співвідношення частини прибутку, акумульованого в до-

ходах бюджету для забезпечення виконання функцій держави, і який залишається в підпорядкуванні підприємств для стимулювання розвитку виробництва і підвищення його ефективності.

Головними принципами розподілу прибутку господарюючих суб'єктів у ринкових умовах господарювання є:

- розділ прибутку між державою і підприємством як господарюючим суб'єктом повинен проводитись з врахуванням інтересів держави в формуванні на відповідному рівні бюджетів і зацікавленості підприємств у стимулюванні їх діяльності;
- залучення відповідної частини доходу державою до бюджету у вигляді податків має проводитись по твердих, невисоких ставках, встановлених державою у законодавчому порядку, розміри яких не повинні змінюватися довільно;
- прибуток, який залишається в користуванні господарюючого суб'єкта, має спрямовуватися, передусім, на накопичення, яке забезпечуватиме подальший розвиток підприємства, а в частині, яка залишилася, — на використання для задоволення матеріальних і соціальних потреб робітників.

Згідно з Господарським кодексом України порядок використання доходу визначає власники підприємства або уповноважений ними орган відповідно до статуту підприємства і чинного законодавства. При цьому державний вплив на напрям і обсяги використання доходу господарюючих суб'єктів здійснюється через певні установлені нормативи, податки, податкові пільги тощо. Отже, законодавчо розподіл прибутку господарюючих суб'єктів регулюється у тому розмірі, який надходить в бюджети різних рівнів у вигляді податків та інших обов'язкових платежів. З погляду на це отриманий господарствами загальний прибуток використовується, насамперед, на оплату встановлених законами України податків і платежів — податку на прибуток, а також інших платежів, які сплачуються за рахунок прибутку. Залишений після цього прибуток вважається чистим прибутком підприємства і розподіляється на розсуд який зафіксований у статуті.

Згідно з статутом підприємства можуть використовувати прибуток, що залишився в їх розпорядженні, на поповнення статутного капіталу, на створення та поповнення резервного капіталу, а ще направляти на виплату дивідендів і на інші цілі, або на створення відповідних фондів економічного стимулювання і спеціального призначення. При цьому прибуток, спрямований для поповнення

статутного капіталу, може використовуватися на збільшення майна підприємства за рахунок фінансування чи придбання техніки, обладнання приросту обігових активів та ін. За рахунок резервного капіталу можна покривати невідшкодовані збитки від стихійного лиха, відшкодовують нестачу власних обігових активів, погашають безнадійну дебіторську заборгованість, виплачують дивіденди по привілейованих акціях у випадках відсутності прибутку тощо.

При направленні прибутку на розвиток виробництва за його рахунок фінансуються витрати на технічне переозброєння виробництва, освоєння нових технологій, здійснення природоохоронних заходів, нове будівництво виробничих потужностей, удосконалення технологій і організацію виробництва, фінансується поповнення обігових активів, здійснюються внески для створення статутних капіталів інших підприємств і на утримання союзів, концернів, асоціацій, до складу яких входить підприємство, погашаються довгострокові кредити, взяті на виробничий розвиток, і відсотки по них тощо.

За рахунок доходу, який спрямовується на інші цілі, покриваються суми штрафів і пені, що сплачуються підприємствами за порушення нормативних актів про охорону праці, навколишнього середовища, за порушення податкового законодавства по платежах до бюджету, позабюджетних і державних цільових фондів, проценти за прострочені кредити тощо.

Велка кількість первинних документів, яка заповнюється самими працівниками виробничого процесу (водіям, агрономам, комірникам, завскладом), є специфічне процесу виробництва аграрного підприємства.

На нашу думку потрібно приділити значну увагу первинному обліку витрат, який здійснюється працівниками безпосередньо на складах та полях, потрібно відображати первинні документи на місцях виконання аграрних робіт в паперовій формі заповненій виконавцем, які в подальшому передаються в бухгалтерію для обробки інформації та перенесення даних за обраною формою бухгалтерського обліку.

Однією з поширених форм обліку є атоматизована, яка має переваги в введенні бухгалтерського обліку аграрних підприємств, де можна формувати первинні документи в електронному вигляді, на основі яких відображаються на рахунках бухгалтерського обліку. Навіть на первинній стадії спостереження бухгалтерського обліку не можливо реалізувати первинний облік доходів та витрат

аграрних підприємств. Це пов'язано з недостатньо розвиненою системою автоматизації бухгалтерського обліку і оперативною передачею інформації, яка формується на місцях виникнення витрат на полях, цехах, складах. Велика кількість господарських операцій реєструється вручну виконавцем, що є характерним явищем в аграрній сфері.

За допомогою порівняння витрат і доходів на аграрному підприємстві утворюється фінансовий результат. Основні документи поділяються під час створення аграрних дій, а якщо це підходить – то зразу завержується в автоматизованому або ручних формах. Якщо думати про автоматизовану систему даних обробки записуються не в бухгалтерії, тому він записується в паперовому варіанті вручну, а потім аж відправляється в бухгалтерію, а основні дані записуються в комп'ютерну програму. Зокрема, якщо операція записує бухгалтером, то документ зразу складають в електронній програмі.

Органами державної влади затверджено форми первинних документів, які складаються з бланків спеціалізованих та типових форм, також можна використовувати самостійно розроблені бланки, які мають містити обов'язкові реквізити. Усі первинні документи обов'язково перевіряються обліковими працівниками. Забороняється приміняти документи, які не передбаченні законодавством ці документи передаються керівнику для приймання правильного рішення [24]. Порядок прийняття документів аграрних підприємств зображено на рисунку 2.1.

Доходи з аграрного виробництва зокрема утворюються після реалізації готового товару. Основою для реалізації товару потрібно створити договір між замовниками та покупцями. Також наявні первинні документи для створення операції все відповідно до способів реалізації, видів продукції та каналів. Матеріальні цінності належать до сторони виробництва за певним спеціальних форм товарно-транспортних накладних (ТТН).

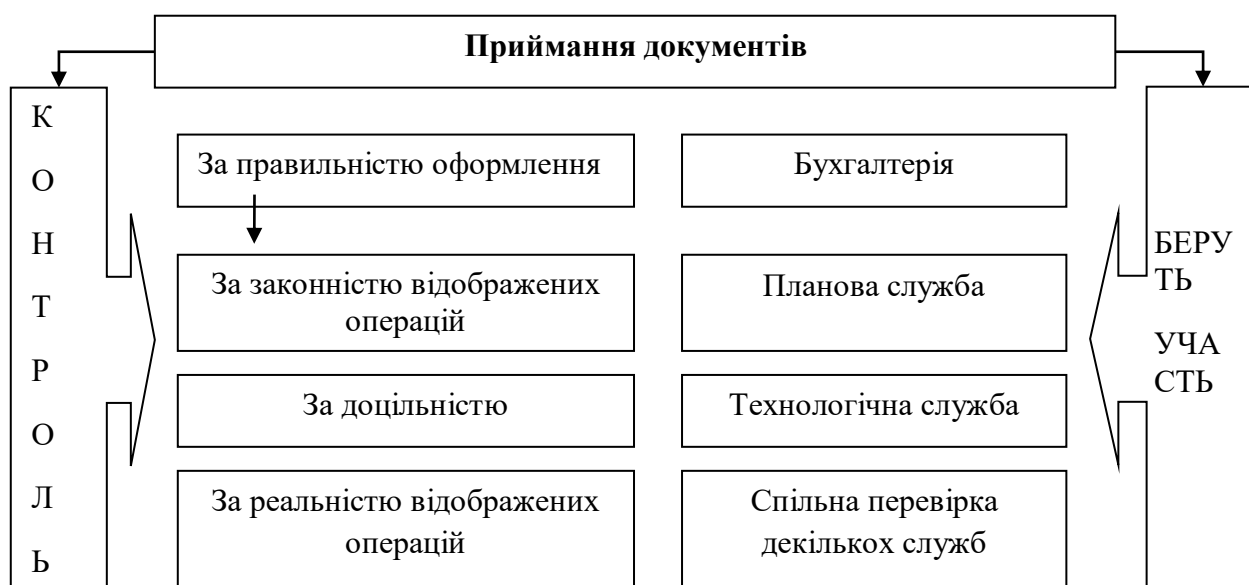

Рис. 2.1. Порядок приймання первинних документів [25, с. 96]

Отже, це є перша мета для списання матеріалів у продавця і оприбуткування їх у покупця. Продавець повинен заповнювати ТТН у чотирьох зразках. Перший зразок із підписом водія лишається у пункті відправки, а другий, третій і четвертий, які завірені печаткою і підписом вантажовідправника, отримує водієві-експедиторіві.

Основна мета полягає у тому, щоб відправити вантаж за призначенням, залишаємо йому другий накладна ТТН. Продавцю приходить третій і четвертий примірник ТТН з певною значком про отримання товару, а потім третій примірник потрапляє в пункт відправлення продукції або в бухгалтерію, а четвертий відається водієві для того, щоб підтверджується кількість перевезень вантажів, далі розраховуються оплата праці за дану працю. Водій відає подорожнім листом і примірник ТТН. Для аграрного виробництва використовують форми ТТН, які зображено на рисунку 2.2.

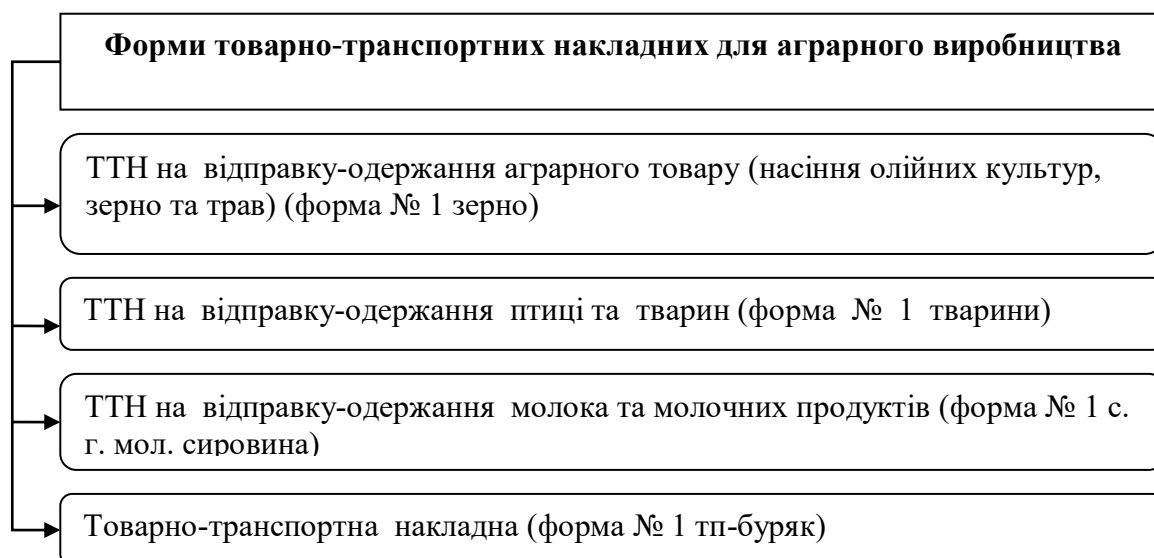

Рис. 2.2. Форми товарно-транспортних накладних для аграрних підприємств[26]

Дані накладні створені для обліку як бланки суворої звітності. Отримуючі товари, покупці роблять певні значки на ТТН і продávцям відають приймальні квитанції, які є основою для нарахування платежів за відправлений товар продукцію.

Всі облікові записи на ТОВ “Фармагей Україна”, щодо бухгалтерського обліку про вихід продукції з виробництва у галузі рослинництва здійснюють на основі первинних документів. Виділяють такі групи документів обліку [27]:

- витрат праці;
- виходу продукції
- витрат предметів праці;
- витрат засобів праці;
- інших витрат.

Основним документом з обліку витрат праці, які фіксують трудові затрати на виконання робіт і нарахування оплати праці по вирощуванню різних культур рослинництва є табель обліку робочого часу (ф. № 64). Він складається в одному примірнику за місяцю окремо за різними виробничими підрозділами і категоріями працюючих. В кінці місяця цей документ передають у бухгалтерію для нарахування заробітної плати.

Першим документом обліку – це затрати технологічні матеріали (засобів захисту рослин, насіння, добрив виписується “Накладна (внутрігосподарського призначення)”). Дану накладну виписує агроном на отримання бригадиром певну кількість технологічних матеріалів також вказують напрями їх використання та здійснюються певні облікові об’єкти. Затрати на певні матеріалів зображені на основі накладної на рахунку 23 “Виробництво”. Складають акт про затрати технологічних матеріалів рослинництва (добрив, засобів захисту рослин, насіння). Агроном складає лімітно-забірні дані на добрива, гербіциди, насіння. В автомобільних вантажних парках та службах електро- й газопостачання обліковуються певні роботи та послуги, які були надані бригаді, записуються бухгалтеріями чи спеціалістами відповідних підрозділів. Певна кількість послуг дорівнює вартість послуг і робіт на рахунках 23 і 91. Основий документом на вартість та обсяг послуг зернотоку господарства, послуг з електро - й газопостачання є накладна. Певною довільної форми зазначають обсяги послуг. Керівник профспілкової організації або фахівець з охорони праці складає поіменні списки для видачі спецодягу працівникам. Потім дають її бригадиру з центрального складу, яка підтверджує витрат на рахунок 23 “Виробництво”. Якщо даний товар продає певний працівник або просто фізична особа із складів за готівку застосовують прибуткові касові ордери та накладні (форма № КО-1). Основні звіти в кінці місяця відносять в бухгалтерію виробництва. “Реєстр документів по реалізації товарів, робіт та послуг, виробничих запасів” та “Реєстр документів по реалізації готової продукції, біологічних активів”, створюють на основі певних первинних документів по реалізації товару. Залежно від даних реєстрів в кінці місяця створюють “Відомість аналітичного обліку реалізації продукції, товарів, виробничих запасів робіт та послуг, біологічних активів”. Матеріали, що зібрали за певними видами реалізованої товару та напрямками реалізації створюють з початку року записують у “Книзі аналітичного обліку реалізації продукції, робіт та послуг, товарів, виробничих запасів, біологічних активів”, де записують дані щодо реалізації товару з початку року, що необхідно для записування звітності.

Зокрема, для обліку витрат праці заповнюються такі документи: обліковий лист праці і виконаних робіт, наряд на відрядну роботу, дорожній лист трактора, таблиць обліку робочого часу, тощо. Для обліку витрат матеріальних цінностей створюють дані актів посадкового матеріалу і витрати насіння, актів використання господарського інвентарю, бактерицидних та органічних добрив, відомості витрати кормів. Витрати товарів праці створені на основі певних розрахунків амортизаційних відрахувань. Певні зокрема витрати створюються у відповідних звітах про вихід продукції, витрати та зведених відомостях. Якщо оцінити готові товари створюються за певною вартістю, то утворюється акт створення певної вартості.

В процесі операційної діяльності для створення відповідних витрат і доходів користуються певні первинні документи: акти переоцінки біологічних активів виписка банку (для відображення доходів і витрат від реалізації валюти, інвентаризаційні відомості, акти визначення справедливої вартості (для формування доходів і витрат від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю), платіжні вимоги, бухгалтерські довідки, рішення суду, платіжні доручення, та інші.

Для зображення збутових витрат та адміністративних утворюються рахунки фактури, звіти про використання коштів, рахунки наданих послуг, таблиць обліку робочого часу, наданих під звіт або на відрядження, акти виконаних робіт. Дані витрати списуються в кінці кожного року.

Первинні документи утворюються витрат є певні виробничі звіти (звіт по витрати і вихід продукції (робіт, послуг) інших виробництв, витрати на збут, звіти про загальновиробничі витрати, звіт про витрати і вихід про витрати та вихід продукції основного виробництва, адміністративні витрати, деталі щодо доходів від реалізації записуються у відповідних реєстрах. Зокрема для аналітичного та синтетичного обліку доходів та витрати користуються певними журнали-ордери та певні рахунки обліку витрат і доходів , а якщо автоматизація – деталі за картки рахунку, рахунками [29].

За допомогою рахунків 91, 92, 93 заповнюють у Журналі-ордері № 5 В с.г., а за рахунками 90, 94 у Журналі-ордері №5 Г с.г. Кредитові обороти рахунків 71, 92, 93, 94 при завершенні кінця року з певних Журналів-одерів записують у Головну книгу.

Аналітичний облік за рахунками 70 та 71 заповнюється у аналітичних даних до Журнала-ордера № 6 с.г. та Відомості № 6.7. с. г., де облік ведуть за видами доходів. В аналітичних даних доходи відображають за дебетом і кредитом рахунків 70, 71 і з початку року до звітнього місяця та за звітний місяць.

У системі управління на виробництві пов'язується дія по отриманні та накопиченні даних. У зв'язку з певною інформацією можна визначити оперативні управлінські рішення, є джерелом для аналізу створення, оцінки певних рішень та створення ефективного плану управління.

Зокрема первинні документи пов'язані з аналізом, контролем процесу, також розробляється ціль збільшення суми доходів від операційної діяльності.

Важливою основою при веденні бухгалтерського обліку матеріальних цінностей аграрних підприємств є спосіб оцінки цінностей. Коли наведені різні ціни на однакові товари, тоді матеріальні цінності повинно створити в єдиних цінах, проте створюються транспортно-заготівельні та інших витрати, які є основні з придбанням і зберіганням цих товарів. Основним методом обліку, що користуються на складах і в коморах - це картково-документальний метод. В структурах основних даних створюється фактичний облік і руху матеріальних цінностей, отже вони описуються у типових формах первинних документів, або у нагромаджувальних відомостях.

2.2. Синтетичний та аналітичний облік доходів, витрат та фінансових результатів підприємств аграрного сектора

Кожне аграрне підприємство, враховуючи специфіку своєї діяльності, вибирає рахунки які їм потрібні при введенні бухгалтерського обліку і закріплюється в Наказі про облікову політику підприємства.

Особливості аграрного підприємства відображаються в організації виробництва, яка визначається технологією виготовлення продукції. Тому для управління процесом виробництва аграрного підприємства необхідно виділити зміст, вид, обсяг та форму надання інформації, яке кожне підприємство формує самостійно. Особливе значення має правильна організація та своєчасність обліку витрат на аграрному підприємстві за видами продукції (робіт, послуг) і підрозділами, тобто необхідна організація синтетичного та аналітичного обліку [30, с. 213].

Провівши дослідження і вивчивши специфіку обліку і рахунків в галузі аграрного господарства необхідно зазначити типові кореспонденції рахунків з аналітичного і синтетичного обліку доходів і витрат.

В новітній теорії обліку виникає проблема невизначеності, що до висвітлення методики формування та організації обліку доходів та витрат. Дохід виникає у русі грошових коштів та надходжень, які були одержані від продажу товарів аграрної продукції, готової продукції і виконання робіт і послуг.

Можна класифікувати доходи за певними ознаками, за для визначення мети доходу та правильним розрахунком його суми. Переслідуючи мету визнання доходу та визначення його суми в обліку. Наявний рахунок 70 “Доходи від реалізації”, який поділяються на певні субрахунки 701, 702, 703, 704, 705. За допомогою рахунків 701 – 703 відображається збільшення доходу. За допомогою дебета сума непрямих податків, а саме: суми, яке отримує виробництво на рахунок комітента, залежно списується доходів на фінансові результати. На субрахунку 704 за дебетом відображається сума наданих знижок покупцем після дати покупки, вартість поверненої продукції, що впливає на зменшення доходу. За кредитом субрахунку відображається списання дебетових оборотів на рахунок 79 “Фінансові результати”.

До доходів операційної діяльності, які отримані у звітному періоді, крім доходу від проданих товарів для цього наявний рахунок 71 “Інший операційний дохід”. За кредитом рахунку відображено збільшення, або визнання доходу.

Таблиця 2.1

Відображення в обліку операцій з надання знижок в аграрних підприємствах

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1.	Реалізовано пшеницю	361	701	30 000
2.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	701	641	5 000
03.	Надано покупцю знижку у розмірі 10 % від вартості реалізованої продукції (30 000 x 10%)	704	361	3 000
4.	Відображено ПДВ на суму наданої знижки	704	641	500
5.	Списаний дохід на фінансовий результат	701	791	15 000
6.	Списано витрати на фінансовий результат	791	704	1 500

Для обліку витрат у широкому значенні відображають сукупність способів, систематизації та групування даних про витратах, для досягнення визначеної мети, та вирішення конкретного завдання. Синтетичний облік витрат і виходу продукції рослинництва в аграрних підприємствах здійснюється на активному калькуляційному рахунку 23 “Виробництво”, до якого відкривають субрахунок 231 “Рослинництво”, за призначенням і структурою – до групи операційних, калькуляційних рахунків [31, с. 173].

Активний на початок року субрахунок 231, протягом року активно-пасивний. У дебеті субрахунку 231 “Рослинництво” відображають:

- урожай поточного року під витрати минулого року;
- урожай поточного року під витрати поточного року;
- урожай майбутнього року під витрати поточного року.

В кредиті протягом звітного року на субрахунку 231 “Рослинництво” відображають оприбуткування аграрної продукції до урожаю за плановою собівартістю. Витрати, і вихід продукції з виробництва обліковуються наростаючим підсумком з початку року. Після визначення фактичної собівартості продукції, коригують до рівня фактичної планову собівартість. Після списання калькуляційних різниць за кредитом субрахунок 231 “Рослинництво” закривається, за винятком аналітичних рахунків, на яких будуть обліковуються витрати від урожаю майбутнього періоду (рис. 2.3).

Для розрахунку фактичної собівартості продукції аграрної продукції здійснюють перевірку правильності запису аналітичних рахунків за дебетом і

кредитом. Витрати на посів рослинництва, які загинули від стихійного лиха списують на витрати господарства. Рахунок 23 потрібен для узагальнення інформації про витрати в процесі виробництва продукції. За дебетом рахунку 23 відображають трудові, прямі матеріальні, та інші прямі витрати, за кредитом – вартість фактичної собівартості завершеної виходу з виробництва готової продукції (у дебеті відображають рахунки 26, 27).

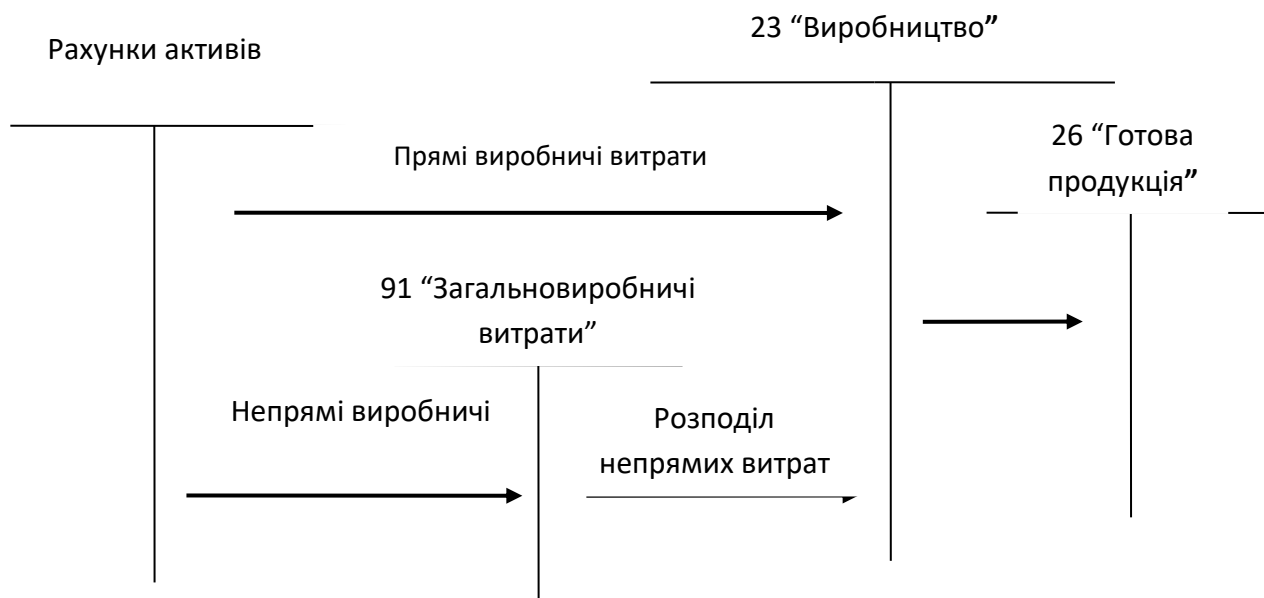

Рис. 2.3. Схема синтетичного обліку витрат на виробництво аграрної продукції. [30].

Собівартість, проведених послуг з ремонту самим підприємством, зменшується на вартість матеріалів, одержаних при проведенні ремонту, які будуть оприбутковані в складі запасів і придатні до використання (крім матеріалів, отриманих при ліквідації основних засобів та інших необоротних матеріальних активів).

Аналітичний облік рахунку 23 ведеться за видами виробництва аграрної продукції, за статтями витрат та групами продукції, які виробляються. На великих аграрних виробництвах аналітичний облік витрат ведеться за підрозділами підприємства. В підрозділах підприємства використовується надання взаємних послуг. У такому разі витрати за взаємними послугами матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги [31, с. 176].

Рахунки “Витрат діяльності” використовують для узагальнення інформації витрат операційної, фінансової, інвестиційної, діяльності також витрати на запобігання та ліквідацію їх наслідків надзвичайних подіях. Основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат аграрних підприємств викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”[32].

Рахунок 90 “Собівартість реалізації” створений для нагромадження інформації про собівартість реалізованої готового товару. При створенні собівартості реалізованих товарів (без торгових націнок), робіт і послуг, створюють запис: дебет рахунка 90 і кредит рахунків 21, 23, 26, 27, 28. Списання собівартості реалізованого товару на фінансові результати: дебет рахунка 79 “Фінансові результати” і кредит рахунка 90 “Собівартість реалізації”.

Облік накладних виробничих витрат на організацію аграрного виробництва та управління цехами, підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрати на експлуатацію машин та устаткування ведеться на рахунку 91 “Загальновиробничі витрати”. За дебетом рахунку 91 відображається сума визнаних витрат, за кредитом – щомісячне, списання на рахунки 23 та 90. Аналітичний облік ведеться за місцями виникнення та статтями витрат.

До загальногосподарських витрат, можна віднести витрати на оплату заробітної плати адміністративно-управлінського персоналу, витрати на відрядження, витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, охорона, аудиторські, транспортні послуги, канцелярські витрати, сума податків, зборів. Аналітичний облік ведеться за видами витрат.

До складу виробничої собівартості продукції не включаються, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати а тому вони відображаються на рахунках обліку витрат звітного періоду – 92 “Адміністративні витрати”, 93 “Витрати на збут”, 94 “Інші витрати операційної діяльності”[33].

На рахунку 92 “Адміністративні витрати” вказують загально аграрні витрати, створені на основі управління та обслуговування виробництва. По дебету рахунка 92 розраховуються витрати з кредита різних рахунків, а по кредиту рахунка 92

списують адміністративні витрати на фінансові результати в дебет рахунка 79 “Фінансові результати”.

На рахунку 93 “Витрати на збут” описуються витрати, створені із збутом товарів, робіт і послуг. По дебету рахунка 93 рахуються суми певних витрат на збут, а по кредиту – їх списання на фінансові результати в дебет рахунка 79 “Фінансові результати”.

На рахунку 94 “Інші витрати операційної діяльності” рахуються витрати операційної діяльності всі крім тих, що видно по рахунках 90, 91, 92, 93. За дебетом рахунка 94 рахується суми певних інших витрат операційної діяльності, а по кредиту – їх відображають на фінансові результати в дебет рахунка 79 “Фінансові результати”.

Певні витрати на оплату праці поділяють на заробітну плату та інші виплати для робітників. За дебетом рахунку 23 “Виробництво” заносять усі витрати які створені для підприємства, заробітна плата працівникам, які працюють на одному підприємстві, ремонт виробничого приміщення, також основні витрати, що відносяться на собівартість виробленого товару та сума незавершеного виробництва, а по кредиту заповнює сума товару випущеної готової продукції та сума відходів підприємства. Рахунок 23 “Виробництво” створений для обліку витрат, які витрачаються на протязі місяця і створили виробничу собівартість всієї виготовленої продукції.

Наявні дві основні групи операційних витрат, які видно на рисунку 2.4. До них наявні такі:

- витрати, які не пов’язані з виробничою собівартістю товару. Витрати першої групи до якої включають витрати на збут, адміністративні витрати.
- витрати, які пов’язані на з собівартістю товару. До витрат певної групи належать прямі витрати на оплату праці, загальновиробничі витрати, прямі матеріальні витрати та інші прямі витрати.

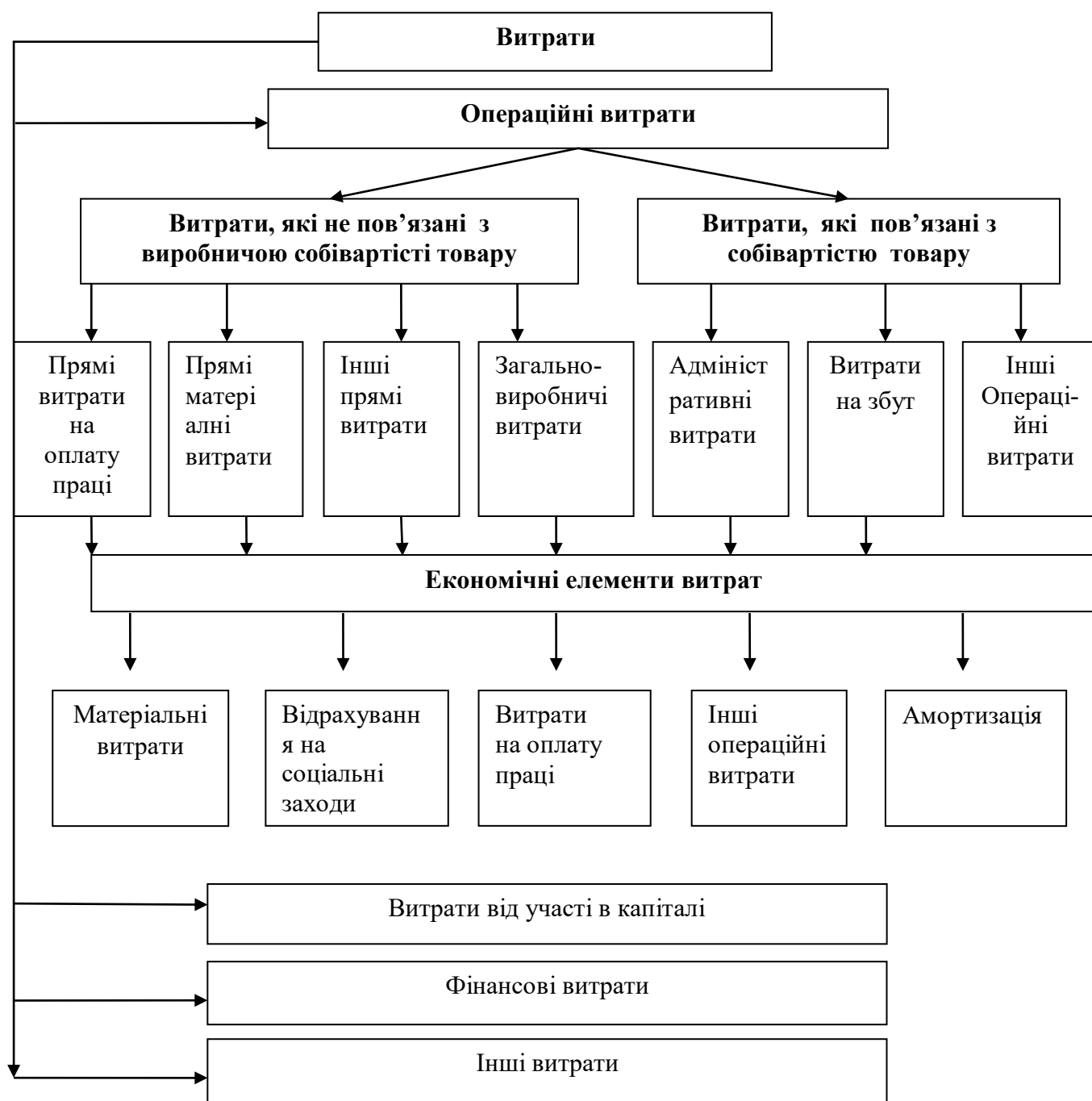

Рис. 2.4. Склад витрат аграрного підприємства [34].

Доходи і витрати аграрного підприємства включаються до звіту про фінансові результати на підставі яких нараховується та відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності відносять до звітних періодів.

2.3. Напрями удосконалення обліку доходів і витрат аграрних підприємств

В аграрних підприємствах досвід ведення бухгалтерського обліку свідчить, про те щоб правильно відповісти на завдання потрібно визначити цілий ряд

моментів, які наведені на рисунку 2.5.

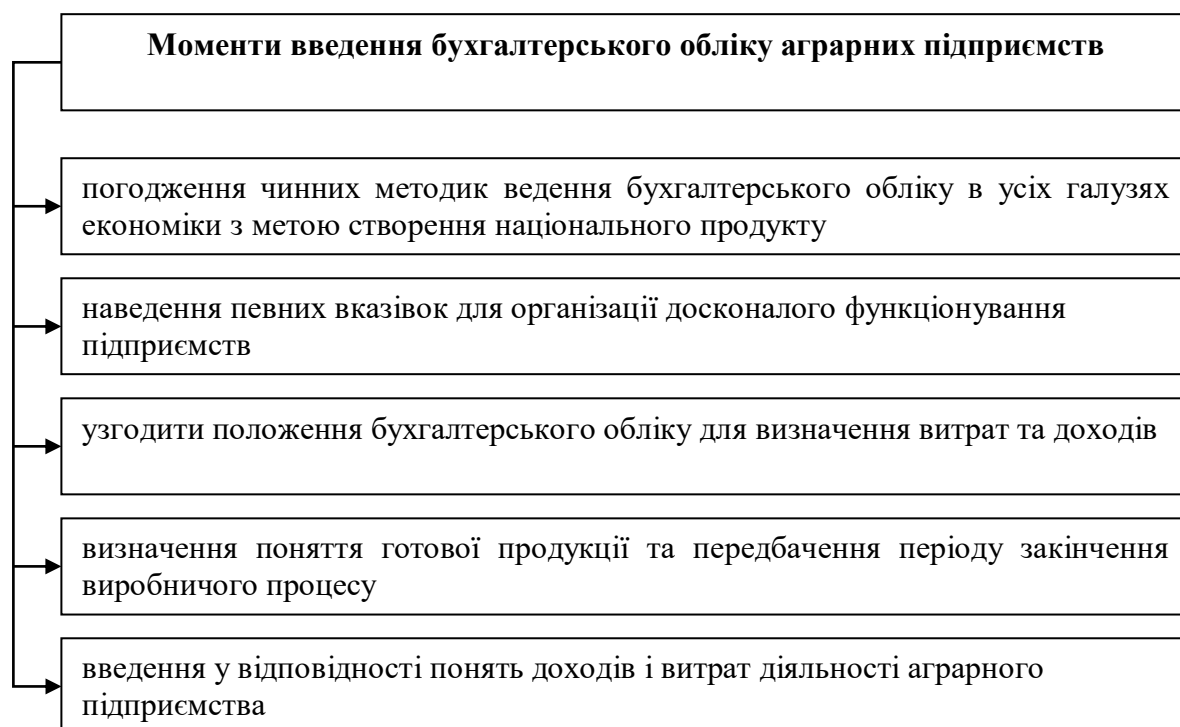

Рис. 2.5. Моменти введення бухгалтерського обліку аграрних підприємств [35].

На сьогоднішній день є актуальним вирішення питання формування аграрного підприємства в умовах євроінтеграції, та вдалого функціонування на зовнішніх і внутрішніх ринках. Відповідність екологічних стандартів є актуальним для визначення конкурентоспроможності аграрної продукції в контексті входження України в європейський ринок збуту. Для підвищення врожайності та показників продуктивності праці, та зростання інвестиційної привабливості потрібно покращувати соціальну та економічну діяльність аграрного підприємства. Враховуючи екологічний чинник можна забезпечити ефективність системи управління суб'єктів аграрної діяльності. Підґрунттям цієї системи є облікове забезпечення доходів і витрат підприємства. В Україні формування обліку доходів і витрат екологічної діяльності знаходиться на початковому етапі становлення. Для формування інформаційної бази що до формування конкурентних пропозицій та управління аграрним підприємством відсутня нормативно-правова база та

методика відображення екологічної діяльності на рахунках бухгалтерського обліку та звітності.

Багато вчених таких, як Замула І.В., Дерій В.А., Пелиньо Л.М., Коблянська О. І., Лень В.С., Ілічова О.В., розглядали у своїх працях торкнулися питання обліку екологічної діяльності аграрного підприємства. Але методику відображення в обліку інформації що до екологічної діяльності аграрного підприємства не є досконалою і потребують дослідження.

Екологічна діяльність аграрного підприємства – це певний сегмент операційної діяльності, який забезпечує баланс між суспільними інтересами та інтересами підприємства, в результаті якого має бути максимально збережене природне середовище в тому стані, у якому воно перебувало до недавня [36].

Облік доходів і витрат екологічної діяльності має бути ключем до сталого розвитку вітчизняних аграрних підприємств на основі дотримання принципу екологічної ефективності, яка може бути розрахована при представленні точної і повної інформації про природоохоронні витрати і отримані результати внаслідок їх здійснення [37].

Щоб задовільнити потреби внутрішніх і зовнішніх користувачів інформації про природні ресурси нашої планети на облікову систему покладаються додакові функції. Для реалізації функції потрібно відобразити в бухгалтерському обліку об'єктів, які будуть пов'язані з екологічною діяльністю аграрного підприємства. До цих об'єктів відносять: відходи виробництва, природно ресурсний потенціал виробництва, екологічні зобов'язання, екологічні доходи та витрати, та фінансові результати пов'язані з екологічною діяльністю [38].

Існує пропозиція Л.М. Пелиньо, яка розміщана в його праці, щодо виділення екологічного обліку на дві підсистеми, управлінську і фінансову, які в свою чергу поділяються на екологічний та традиційний облік. Виділяють два основні об'єкти екологічного обліку – це екологічні доходи та екологічні витрати підприємства. Ілічова О.В. в своєму дослідженні до об'єктів бухгалтерського обліку екологічної діяльності відносить екологічні витрати і зобов'язання, зареєстровані в процесі виробничогосподарської діяльності аграрного суб'єкта [39].

Для потреб управління аграрним підприємством, нами виділено і зображено на (рис.2.6) п'ять груп об'єктів обліку екологічної діяльності.

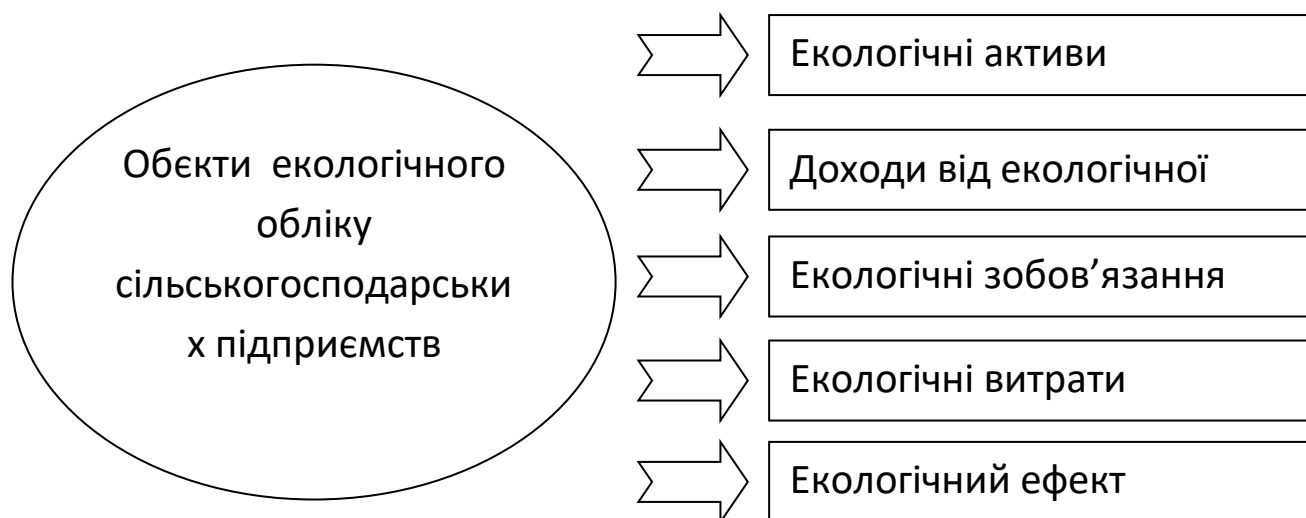

Рис. 2.6. Склад об'єктів екологічного обліку для управління аграрним підприємством [40].

Для прийняття управлінських рішень щодо діяльності аграрного підприємства потрібно забезпечити достовірною, своєчасною та точною інформацією про зазначенні вище об'єкти обліку екологічної діяльності.

Ми сформували відповідні рекомендовані рахунки для обліку об'єктів екологічної діяльності аграрного підприємства у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Відображення об'єктів обліку екологічної діяльності сільськогосподарських підприємств на рахунках бухгалтерського обліку [41]

Об'єкти екологічного обліку аграрних підприємств	Оцінка	Рахунки обліку
Екологічні активи	Ринкова чи справедлива вартість	10, 11, 12, 20, 27, 28
Економічні витрати	Облікова вартість	86 з використанням 15, 23, 91, 92, 93, 94
Екологічні зобов'язання	Розрахункова вартість	645
Дохід від екологічної діяльності	Облікова оцінка	70
Екологічний ефект	Облікова оцінка	44

До екологічних активів можна віднести природно ресурсний потенціал аграрного підприємства, оборотні і необоротні активи екологічного призначення, відходи виробництва та ГМО, органічна продукція.

Для введення в експлуатацію екологічних активів потрібно здійснювати використовуючи рахунки 10 і 12 та до їх складу відкрити відповідні аналітичні рахунки 100.1, 109.1, 127.1.

На сьогоднішній час актуальним питанням є підвищення рівня конкурентоспроможності аграрного підприємства є облік екологічно чистої продукції, яка користується попитом в Європейському союзі. Для відображення в обліку органічної продукції потрібно використовувати рахунки 27 і 28 та відповідною аналітикою до них, які можуть визначатися підприємством самотійно відповідно до напрямків збутової діяльності.

Ми можемо зазначити, що облік витрат та екологічних активів не можуть функціонувати один без другого, оскільки екологічні активи створюються за рахунок екологічних витрат. Спрямувавши господарюючого суб'єкта аграрного підприємства відповідно до об'єктів екологічної діяльності можна відтворити масштаби екологічної діяльності в розрізі окремих напрямків та для цього потрібно накопичувати інформацію про витрати природоохоронного характеру. Для накопичення інформації про витрати природоохоронного характеру має відображатися на окремому рахунку, відповідно до яких в майбутньому переноситься до розділів звітності аграрного підприємства. Тому ми погоджуємось із науковцями Цибульник М.О. і Коблянською О.І., які вважають, що для цілей екологічних витрат варто використовувати транзитний рахунок 86 "Екологічні витрати" [42]. Відповідно на нашу думку потрібно виділити наступні субрахунки які наведені у Додатку 4. Наведенні субрахунки використовують за для напрямків витрат щодо охорони навколишнього середовища, що визначається підходом державно статистичного спостереження № 1 "Витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі". Цей підхід спрощує роботу бухгалтерського обліку, тому що витрати будуть відображатися за такими ж об'єктами екологічної діяльності. Розмір витрат у формі №1 буде менший тому, що

заходи які відображають тільки екологічний ефект і не спрямовані на одержання економічних вигода аграрного підприємства.

Для формування достовірної і якісної інформації щодо об'єктів природоохоронної діяльності аграрного підприємства потрібно відобразити всі операції екологічних витрат за допомогою відповідних рахунків бухгалтерського обліку.

Рахунок 86 є транзитним і в кінці звітнього періоду повинен закритися і не відображати ніякого залишку. Залежно від призначення екологічні витрати будуть відрізнятися у порядку відображення їх в обліку.

Екологічні витрати можна поділити за функціональним призначенням на екологічні інвестиції, екологічні платежі та екологічні резерви[36], методика відображення їх в обліку відрізнятися. Екологічні інвестиції за характером поділяються на поточні та капітальні. Облік капітальних екологічних інвестицій ведеться на рахунку 15, а саме на субрахунку 156 “Придбання (створення) активів екологічного призначення”.

Для здійсненні операцій із виконання екологічних інвестиційних витрат на створення та придбання основних засобів, інвестиційної нерухомості, нематеріальних активів екологічного призначення або витрат на поліпшення земель відображаються за дебетом рахунку 15 за кредитом відображаються рахунки витрат або розрахунків. В подальшому капітальні витрати списуються на субрахунки 86 рахунку з метою конкретизації екологічної діяльності аграрного підприємства Процес введення в експлуатацію засобів відображається в обліку як списання залишків з рахунку 86 на рахунки 10,11,12. Ми розробили пропозиції для відображення в обліку операцій капітальних екологічних інвестицій наведені в таблиці 2.3

Для обліку екологічних платежів пропонуємо використати субрахунок 645 “Екологічні платежі” для розрахунків за негативний вплив на навколишнє середовище, рахунок 685 використовується для розрахунків за іншими екологічним платежами.

Таблиця 2.3

Пропозиції щодо удосконалення в обліку відображень операцій із капітальними витратами та екологічними активами аграрних підприємств.

№	Зміст господарських операцій	Д-т	К-т
1.	Отримано установку для глибокої біологічної очисти підземних вод	156.1	631
2.	Відображено суму ПДВ	641	631
3.	Здійснено оплату за договором постачання	631	31
4.	Списання капітальних інвестицій по придбанню установок	862	156.1.
5.	Зарахування до об'єктів обліку установки для глибокої очистки підземних вод	109.1	862

Екологічні доходи є менш очевидними як об'єкт бухгалтерського обліку, чим витрати, що пов'язано з малою ймовірністю одержання доходу. Можна виділити, що екологічні доходи не збігаються у часі з економічними витратами, розрив між ними значний. Це сприяє тому що аграрні підприємства виявляють незначну зацікавленість в екологічній діяльності.

Введення обліку екологічних доходів на окремо виділеному рахунку є не доцільним відповідно у зв'язку зі складністю їх подібності. У внутрішньогосподарському обліку екологічні доходи можна виділити в сумі виручки від реалізації для цього потрібно використати комп'ютерну техніку і відкрити аналітичні рахунки до рахунку 70.

Облік прибутку чи збитку екологічним ефектом діяльності аграрного підприємства. Вирахувавши якого можливо леше зіставивши показники екологічних доходів та витрат виникають труднощі у зв'язку з ідифікацією доходів та розрахунком економічного ефекту. За рахунок співставлення рахунку 86 та аналітики на рахунку 70 визначають збиток чи прибуток в результаті екологічної діяльності аграрного підприємства.

Отже, можна підвести підсумок, що якість аграрної продукції у напрямку її екологічності, є головною умовою конкурентоспроможності на ринку збуту сільськогосподарського підприємства. Якщо проводити господарську діяльність на землі в не сприятливих умовах забрудненого середовища це призведе до збитків, пов'язаних із значним погіршенням продуктивності праці через велику

захворюваність працівників, також не отримання прогнозуючих обсягів виробництва в наслідок погіршення родючості землі. Продукція рослинництва, яка була виготовлена за несприятливих екологічних умов не можна називати якісною, оскільки вона містить підвищений радіаційний фонд, хімічні елементи, отрутохімікати, та інші шкідливих домішок за для збільшення продукції. Низький рівень якості аграрної продукції ускладнить етапи переробки, транспортування, зберігання і реалізації, що для підприємства принесе додаткові збитки. В системі управління якістю аграрної продукції на підприємстві має діяти злагоджений екологічний механізм, та має попереджувати виникнення збитків. Для основи екологічної діяльності підприємства потрібно створити налагоджений механізм, який не може існувати без налагодженої обліковоаналітичної основи. Для підвищення конкурентоспроможності аграрного підприємства та забезпечення умов екологічної політики держави, треба щоб екологічний облік займав важливе місце у відображенні в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності екологічного об'єкта.

Перспективами майбутніх досліджень полягають у відображенні в обліку і у звітності інформації щодо екологічної діяльності аграрних підприємств.

РОЗДІЛ III.

Теоретико-прикладні засади аудиту та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів аграрних підприємств

3.1. Аудиторська перевірка доходів і витрат та фінансових результатів підприємств аграрної сфери

Розвиток ринкових відносин в Україні передбачають збільшення зацікавленості у ефективній діяльності суб'єктів господарювання аграрних підприємств. Реалізація цього завдання вимагає раціональної організації незалежного аудиту [43, с. 217-222].

Проведення аудиту діяльності суб'єктів господарювання аграрних підприємств має особливості, як в інформаційній базі так і в веденні бухгалтерського обліку даної галузі. По-перше, він проводиться частково за журнально-ордерною, а частково — за меморіально-ордерною системами обліку. По-друге, заповнюються певні первинні документи, реєстри обліку, звітні форми, кошторисна документація.

Базою проведення аудиту витрат аграрних підприємств є аудит бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою створення незалежної думки аудитора про правильність усіх показників за вимогою законодавства України, та стандартів бухгалтерського обліку [44]. Скурпульозна перевірка певних періодів аграрної діяльності підприємства являється основою створення якісного аудиту.

Ефективне і вчасне проведення перевірки бухгалтерського обліку аграрних виробництв найбільшу користь приносить власникам даної галузі, в подальшому прийнятті ними вигідних управлінських рішень щодо використання майна та землі, ресурсів підприємств, а також потреби заохочення і мотивації працівників у вирішенні завдань.

Наразі проходження аудиту доходів і витрат аграрного виробництва несе в собі складнощі, які виникають через незначний аналітично-інформативний потенціал фінансової звітності.

Аудитор перевіряє баланс земель аграрних підприємств, правильність та достовірність первинних даних . Після закінчення мораторію на продажу землі, проводяться нові господарські дії пов'язані з продажем землі та її купівлею , що дає можливість створення справедливих зображень земель аграрного призначення у бухгалтерської звітності, достовірно розподілити земельні ділянки, які купляють за свої кошти підприємства.

Надостовірність бухгалтерського обліку витратної частини аудиту аграрного виробництва впливає, що певна частина виробленого товару створюється на основі внутрішньогосподарського обігу на підприємстві нових активів (біологічних активів, матеріали (органічні добрива) які використовуються при вирощуванні рослинництва та садівництва ; насіння та зерна, які використовуються під посів на підприємстві). Головне питання оцінки, в умовах ринкової економіки в Україні створюють наявні проблеми які поєднанні з класифікацією певної вартості аграрних товарів належать до статей П(С)БО 30. Тільки, коли на ринку наявні однорідні товари, коли в певний момент можна знайти покупця і продавця, а також надається коректна інформація про ціну, може існувати справедлива вартість.

В Україні створюється багато різних товарів, які походять від аграрного господарювання. Методика створення аудиту в сільському господарстві впливає на організаційно-правову форму господарювання. Аудит – це система процесів, за основою яких є суб'єкти, які створюють та оцінюють факти фінансово-господарської діяльності виробництва, які підлягають оцінці і підлягають до певної аграрної системи, щоб створити і відобразити у своєму висновку ступінь відповідності певної інформації створеним критеріям та зменшити до справжнього рівня інформаційний ризик користувачів фінансової звітності [45, с. 16].

Основою перевірки витрат та доходів аграрного виробництва є, створення інформації. Показником якісної і достовірної оцінки при аудиті є певний документ, який створює методичні деталі утворювання в обліку інформації про витрати виробництва саме П(С)БО 16 “Витрати” Значні складові аудиторської перевірки витрат й особливості створення аудиту наведенні у Додатку 5.

Аудит доходів та витрат в тому числі фінансових результатів аграрних підприємств розпочинається з вивчення та перевірки облікової політики. Даний процес здійснюється на основі затвердженого наказу про облікову політику підприємства.

Метою аудиту аграрних підприємств є висвітлення справедливої думки про додержання вимог законодавчих актів при здійсненні виробничо-фінансової діяльності, ефективність управлінської системи, достовірність звітності та бухгалтерського обліку. Специфіка аграрного виробництва вимагає здійснення особливого підходу щодо організації. До таких специфічних особливостей можна віднести: наявність таких об'єктів в обліку, як біологічні активи, земля, сезонність виробництва; специфіка оподаткування.

Підхід такого аудиту несе в собі здійснення послідовного і комплексного виконання певних процедур. Перед проведенням аудиту важливо правильно визначити метод аудиту. Найдоцільнішим є суцільний метод, але він не завжди ефективний для аудиторської діяльності. Аудитор застосовує вибірковий або аналітичний метод для організації перевірки і відповідного відображення в обліку господарських операцій підприємств аграрного комплексу. Можна виділити три основні етапи здійснення аудиту сільськогосподарських підприємств (табл.. 3.1)

Таблиця 3.1.

Стадії аудиту аграрних підприємств

Стадії	Етапи
1. Початкова. Планування та підготовка аудиторської перевірки	• одержання інформації про діяльність аграрного підприємства; • вивчення системи бухгалтерського обліку та внутрішнього; • визначення прийнятного на підприємстві рівня аудиторського ризику; • визначення напрямів, процедур, обсягу аудиторської вибірки та терміни проведення перевірки; • затвердження робочої групи, програми та плану аудиту.
2. Дослідна. Проведення вибірки та здійснення аудиторських процедур	• проведення вибірки; • вивчення операцій з господарського обліку; • перевірка дотримання основних етапів підготовки фінансової звітності; • здійснення аудиторської перевірки за такими критеріями: повнота, відповідальність, точність, існування, класифікація, перевірка рахунків, законності, вартісна оцінка, обов'язки та права.

Продовження таблиці 3.1

3. Завершальна. Складання звіту та аудиторського висновку також оцінка аудиторських процедур.	• оцінка аудиторської вибірки та правильності здійснення аудиторських процедур; • аналіз результатів аудиторської перевірки; • обговорення з керівництвом аграрного підприємства виявлених проблем; • узгодження поправок до фінансової звітності підприємства, які запропонували аудитори; • складання звіту аудитора, який надається керівництву підприємства; • контроль за якістю усунення помилок викревлення фінансової звітності; • складання аудиторського висновку.
---	--

Зважаючи на складність в проведенні аудиту аграрного підприємства потрібно виділити такі етапи аудиту доходів та витрат і фінансових результатів.

Перший етап- аудитор займається доходами від реалізації продукції. У основі аудиту фінансових результатів створюються облікова політика про облік доходів та фінансових результатів, ознаки створення доходів від діяльності; правильність і своєчасність зображення доходів у загальних документах та облікових регістрах; повне поширення інформації про доходи у фінансовій звітності та коментарі до фінансових звітів, створення певного обліку доходів від зазначених видів діяльності [46]. Після створення облікової політики аудитор вирішує який рівень обліку фінансових результатів. Аудитору потрібно познайомитися з певною діяльністю, фінансовою частиною підприємства (зокрема звітом про фінансові результати, балансом, додатками до річної фінансової звітності звітом про капітал, звітом про обсяг грошових коштів), виробничою організацією аграрного підприємства, умовами виробництва товару, характерність виробництва товару, що допомагає визначити продуктивність виробництва структуру надходження доходу підприємства і, отримати певну оцінку про фінансовий капітал.

Другий етап – аудитор проводить тестування системи бухгалтерського обліку, дізнається чи ведеться облік витрат за різними видами культур рослинництва. Потім аудитор аналізує оцінку вкладів засновників. Аудитор перш за все створює точність виручки від продажу аграрної продукції відповідно до вимог Методичних рекомендацій [47].

Третій етап – визначається дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). У процесі перевірки аудитор повинен встановити правильність розрахунку частки доходу (виручки) від реалізації аграрної продукції відповідно до вимог Методичних рекомендацій з визначення частки доходу (виручки) від реалізації продукції власного виробництва та продуктів її переробки у загальному обсязі валового доходу підприємства [48].

Також, як підтвердження П(С)БО 30 відміняється методологія утворення фінансових результатів від виробничо-господарської діяльності аграрних підприємств. Така зміна утворює дію аудиторської перевірки фінансових результатів [49]. В.П. Мазур вважає, що основою даної теми є аналіз створення інформації про фінансові результати в аграрному підприємстві та створення методичних методів щодо аудиту фінансових результатів. Для планування дослідження наявні певні напрями [50, с. 110-113]:

1. створення процесу аудиту фінансових результатів сільськогосподарських підприємств П(С)БО 30 “Біологічні активи”;
2. створення методичних відомостей про проведення аудиту фінансових результатів аграрних підприємств.
3. створення впливу облікової політики виробництва на механізм формування фінансових результатів та процес їх аудиту;

Отже, всі три категорії піднімають складність аудиту фінансових результатів діяльності аграрної категорії, і цим фактично дуже ускладнюють проведення аудиторських перевірок. Головною ознакою, що відносяться до аудиторської перевірки фінансових результатів, що відносяться до П(С)БО 30, потрібно створення фінансового результату від основного утворення аграрного товару [51]. Отже, у аграрному підприємстві основний результат створює не після продажу товару, а під час її надходження з виробництва. Дане тлумачення фінансового результату суперечить даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності, створення Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [51]. Отже, використання у бухгалтерському обліку технології оцінки, що зменшують витрати і збільшення оцінку активів і доходів підприємства. На мою

думку, аудитор, при проведенні аудиту, повинен звернути свою увагу на визначення ціни на продукти при первісному визнанні, отже певна економічний розділ є значно суб'єктивний. Перший розділ аудиту, створення правильної вартості біологічних активів і перевірка достовірності фінансового результату аграрного підприємства. Отже, потрібно зробити аудит фінансового результату при первинному визнанні аграрних товарів. Наступний етап аудиту фінансових результатів при продажі аграрних товарів, а потім — при зміні вартості капіталів. Також потрібно зробити аудит правильності розрахунку певної вартості біологічних активів, щоб досягти такий розрахунок [52, с. 52-60].

Зокрема, перевірка фінансових результатів у сільськогосподарських підприємствах має певні деталі і певне значення на мікро- і макрорівнях. Також велике значення з сторони держави має аудит частина коштів, у вигляді дивідендів, які належать до державного бюджету. Зустрічаються деталі маніпулювання фінансовими результатами і приховування розміру прибутку [53], цим ускладнюється аудит, тому є дуже необхідним зберегти вимоги П(С)БО 30. При створенні аудиторської перевірки фінансових результатів істотне значення має облікова політика підприємства, аналіз наказів про облікову політику комплексу показує, що на аграрних підприємствах від'ємне дане дослідження щодо обліку фінансових результатів.

Особливу увагу потрібно звернути на проблемні сторони аудиту. Однією з вагомих аудиту є надання достовірності інформації про витрати й доходи аграрних підприємств, яка не буде вводити в оману користувачів інформації під час прийняття управлінських рішень аграрного підприємства. Досить складно оприділити суттєву і несуттєву інформацію господарських операцій. В обліку, звітність буде вважатися достовірною та повною коли вона буде сформована до вимог нормативно-правової бази бухгалтерського обліку.

Але відчизняна нормативно-правова база бухгалтерського обліку та оподаткування не дає чіткої відповіді на запитання стосовно, витрат, які враховують в собівартість аграрної продукції, та виникають нерозумілі думки щодо достовірності інформації.

Законодавча база стосовно обліку аграрних підприємств безперервно змінюватися та коригується, внаслідок надання достовірної інформації є непостійною і залежить від прийняття та відміни нормативних актів.

Для проведення аудиту аграрних підприємств на достовірність фінансової звітності потрібно звернути увагу на юридичну сторону справи, тому що метою аудиту є перевірка дотримання в організації процедур та правил, які задані для проведення аудиту. Для проведення операційного аудиту потрібно оцінити достовірність обліку та звітності процедури відповідності економічного змісту господарських операцій, що будуть відповідати вимогам об'єктивності, повноти, адекватності для забезпечення користувачам прийняти правильні управлінські рішення.

Основною функцією аудиту є захист економічних інтересів засновників сільськогосподарських підприємств. Для забезпечення її функції потрібно визначити етапи соціально-спрямованих аудиторських послуг, таких які потрібні для реалізації аграрної політики та виконання якої потрібно для досягнення у майбутньому значного соціального й економічного ефекту.

3.2. Аналіз доходів і витрат та фінансових результатів в управлінні аграрним підприємством ТОВ “Фармагейт Україна”

Для того, щоб управляти доходами та витратами підприємства задля збільшення прибутку та рентабельності, потрібно провести аналіз фінансових результатів. Джерелом для створення аналізу є форма №2 “Звіт про фінансові результати”.

Аналіз структури доходів та витрат може дати уявлення про значущість статей калькуляції, визначає ресурсомісткість окремих видів аграрної продукції, також потрібно звернути увагу управлінців на витрачання ресурсів підприємства.

Поєднавши аналіз структури та динаміки дозволяє комплексно підійти до дослідження доходів, витрат та фінансових результатів і потрібно знайти сильні та слабкі сторони діяльності аграрного підприємства. Ми можемо

провести аналіз динаміки витрат за економічними сегментами на ТОВ “Фармагейт Україна” основою яких є звіти про фінансові результати за 2017-2019 рр. (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Аналіз динаміки операційних витрат за економічними елементами
ТОВ “Фармагейт Україна” за 2017-2019 роки в (тис. грн.)**

Елементи витрат	Роки			Відхилення +/-		Відхилення %	
	2017	2018	2019	18/17	19/18	18/17	19/18
Матеріальні витрати	18906	17697	14600	-1209	-3097	-6,4	-17,5
Витрати на оплату праці	9876	5689	6732	-4187	1043	-36,8	18,3
Відрахування на соціальні заходи	3467	4321	4312	854	-9	24,6	-0,2
Амортизація	3245	4130	4236	885	106	27,3	2,6
Інші операційні витрати	567	528	671	-39	143	-6,9	27,1
Разом	36061	30365	27551	-5696	-2814	-17,8	-9,3

Аналіз динаміки операційних витрат ТОВ “Фармагейт Україна” свідчить про тенденцію зменшення витрат протягом двох останніх років. Таку 2019 р. зросли витрати на оплату праці на 1043 тис. грн., амортизація на 106 тис. грн. та інші операційні витрати на 143 тис. грн., матеріальні витрати у порівнянні з минулим роком зменшилися на 3097 тис. грн., що у відсотковому виразі становить 82,5%.

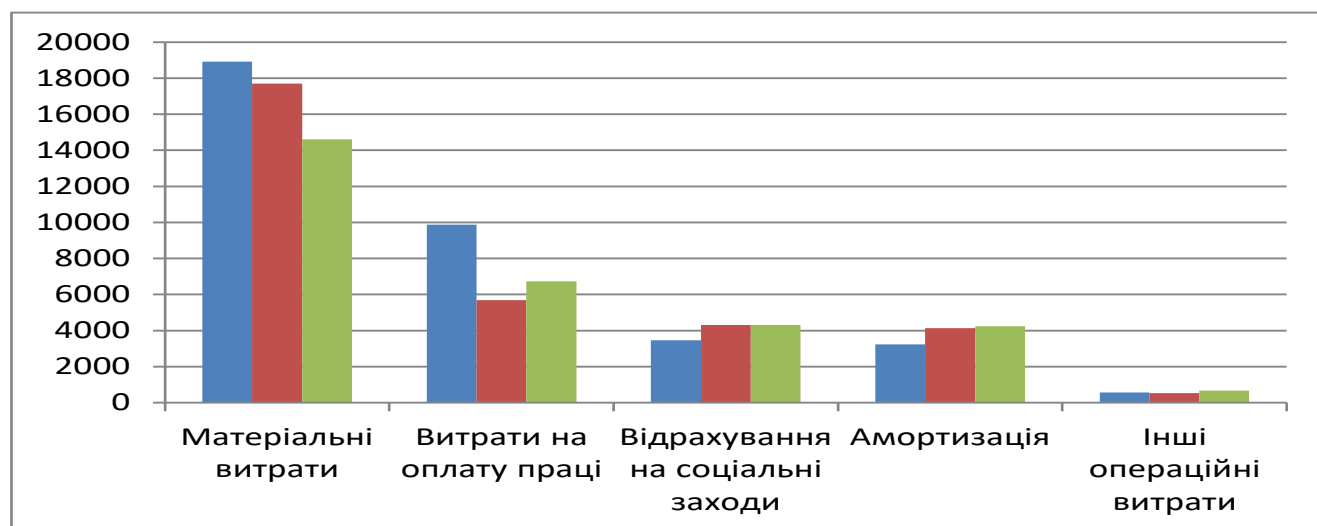

Рис. 3.1. Динаміка операційних витрат ТОВ “Фармагейт Україна” за 2017-2019 роки в (тис. грн.)

Провівши аналіз динаміки операційних витрат переходимо до аналізу витрат від звичайної діяльності ТОВ “Фармагейт Україна”(табл.3.3).

Таблиця 3.3

**Аналіз структури і динаміки витрат від звичайної діяльності
ТОВ“Фармагейт Україна” за 2017-2019 роки в (тис. грн.)**

Показники	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Відхилення +/-			
							2017-2018		2018-2019	
	тис.грн.	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис. грн.	%	тис. грн	%
Собівартістьреалізованоїпродукції	21868	86,4	23194	85,2	24248	87,4	-1326	-1,2	1054	2
Адміністративнівитрати	2173	5,7	2192	5,6	2545	4,9	29	-0,2	363	-0,7
Витрати на збут	2066	9,3	2620	13,2	3420	13,2	476	2,9	658	0
Іншіопераційнівитрати	905	4	820	3,6	451	1,6	-85	-0,4	-369	-2
Фінансовівитрати	96	0,4	105	0,5	189	0,6	9	0,1	84	0.1
Податки на прибуток	81	0.3	1	0	105	0.2	-72	-0.3	107	0.4
РАЗОМ	25123	100	22764	100	28751	100	264	—	5887	—

Дані таблиці 3.3 свідчать про тенденцію збільшення якневиробничих так і виробничих витрат, за винятком інших операційних витрат.

Так у 2019 р. собівартістьреалізованоїпродукціїзбільшилась на 1054 тис.грн. Водночасчасткацихвитрат у загальнихвитратахвідзвичайноїдіяльностізбільшилась з 86,4 % у 2017 р. до 87,4 % у 2019 р., тобто на 1 %.

Крім того, спостерігаєтьсязменшеннячасткиадміністративнихвитрат у складізагальнихвитрат з 5,6 % у 2017 р. до 4,8 % у 2019 р.

При абсолютному зростаннівитрат на збут на 8106 тис.грн. їхчастка у структурі за 2017-2018рр. збільшилась на 2,9 %, а в період 2018-2019рр. залишиласьнезмінною. Порівняннядинамікивитратзображенона рисунку 3.2.

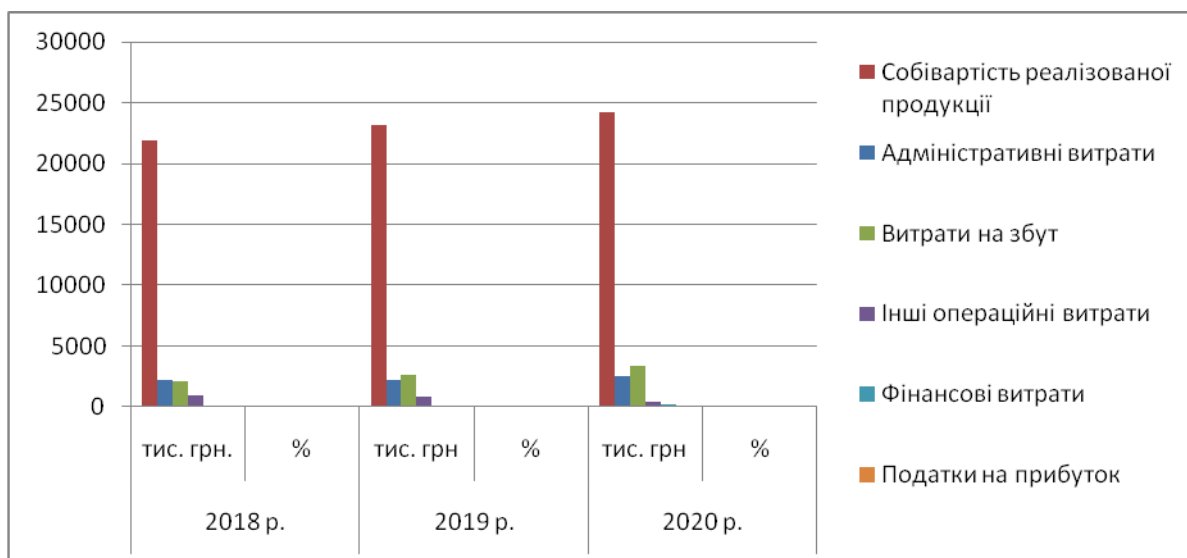

Рис. 3.2. Динаміка витрат від звичайної діяльності ТОВ “Фармагейт Україна” за 2017-2019 роки в (тис. грн.)

Провівши аналіз структури і динаміки витрат виробництва ТОВ “Фармагейт Україна” можна визначити, що він є одним з найважливіших напрямків підсумкового аналізу досліджуваного підприємства.

З розвитком ринкової економіки розпочинається і розвиток конкуренції, тому, щоб пришвидшити обсяг продажу продукції багато аграрних підприємств зменшують вартість продукції. Постає питання про застосування факторного аналізу.

Мета факторного аналізу – зменшення кількості вхідних даних із метою їх опису за умови мінімальних втрат вхідної інформації [54].

Результатом факторного аналізу є збільшення множини вхідних змінних до значно меншого числа нових змінних. Знаючи вплив кожного фактора можна зменшити собівартість.

Першим етапом є загальний аналіз собівартості продукції за статтями витрат та виявлення резервів зниження собівартості продукції.

При факторному аналізі собівартості за статтями витрат виявляють [55]:

- величину економії за кожною статтею;
- частку впливу кожної статті у загальному зниженні собівартості продукції;
- вплив різних факторів на величину витрат за окремими статтями.

В таблиці 3.4 наведена схема аналізу собівартості за статтями витрат.

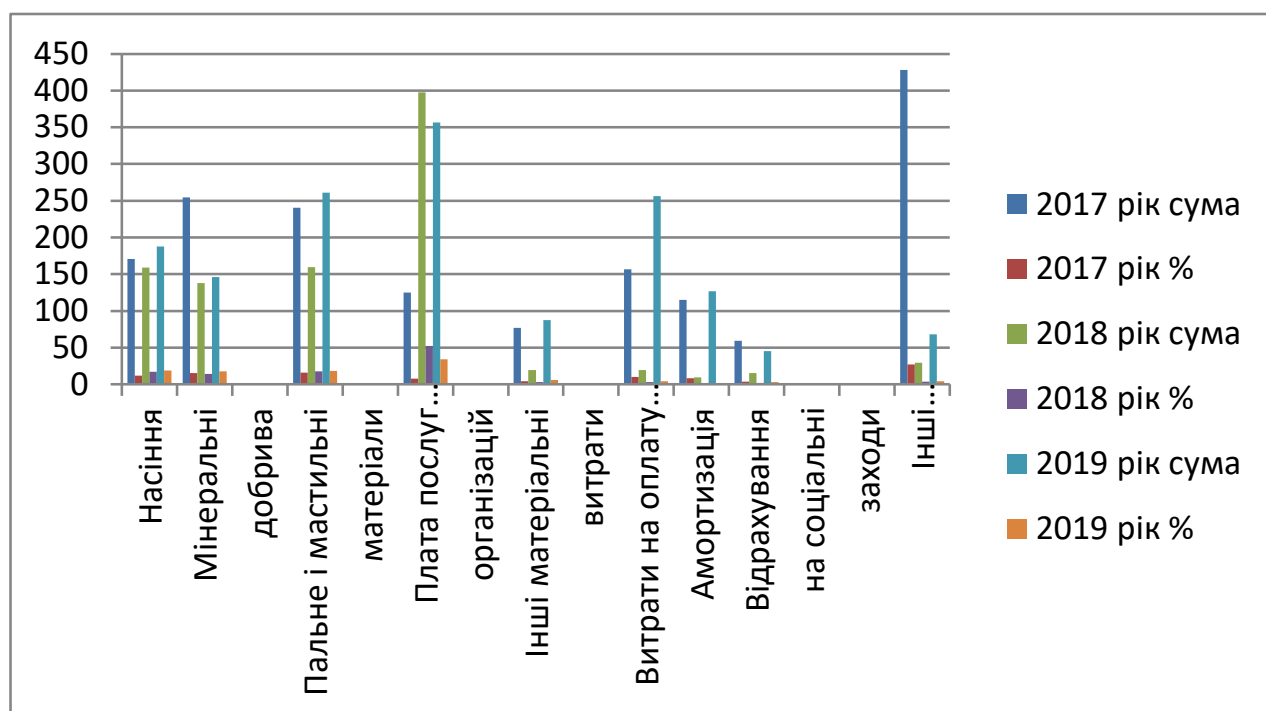
Проаналізуємо за даними поточного обліку на рахунку 23 “Виробництво” структуру собівартості виробництва пшениці, яка наведена таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Структура собівартості продукції пшениці ТОВ “Фармагейт Україна” за 2017-2019 роки в (тис. грн.)

Стаття затрат	2017 рік		2018 рік		2019 рік		Відхилення			
	сума	%	сума	%	сума	%	2018-2017	%	2019-2018	%
Насіння	170,4	11,5	159,2	17	187,7	19	-11,2	5,5	28,5	2
Мінеральні добрива	254,4	15,6	137,9	14,2	145,8	17,4	-116,5	-1,4	7,9	3,2
Пальне і мастильні матеріали	240,5	15,8	159,7	17,8	260,7	18,1	-80,8	2	101	0,3
Плата послуг сторонніх організацій	125,1	7,8	397,6	52,3	356,4	34	272,5	44,5	-83,9	-18,3
Інші матеріальні витрати	76,9	4,1	19,7	3,02	87,4	5,9	-57,2	-1,08	67,7	2,88
Витрати на оплату праці	156,4	10,1	19,4	3,1	256	4,4	-137	-7	236,6	1,3
Амортизація	115,1	8,1	9,5	0,89	126,7	1,3	-105,6	-7,21	117,2	0,41
Відрахування на соціальні заходи	59,01	3,6	15,1	2,1	45,3	2,8	-43,91	-1,5	30,2	0,7
Інші загальновиробничі витрат	428,0	27,1	29,3	3,7	67,9	3,9	-398,7	-23,4	38,6	0,2
Разом:	1625,81	103,7	947,4	114,11	1533,9	106,8	-678,41	10,41	586,79	-7,31

Графічно можна зобразити динаміку собівартості продукції на прикладі пшениці зображено на рисунку 3.3.

**Рис. 3.3. Динаміка елементів собівартості пшениці
на ТзОВ “Фармагейт Україна” за 2017-2019 роки в (тис. грн.)**

У 2019 р. збільшились витрати на насіння 5,5 тис. грн. порівнюючи з 2018 р.. Збільшились витрати на пально-мастильні матеріали у 2019 р. відповідно до 2017р. на 2 тис. грн.. Керівництву аграрного підприємства потрібно зменшити витрати на виробництво.

Для виявлення резервів майбутнього підвищення ефективності виробництва потрібно здійснити аналіз показників рентабельності. Рентабельність є однією з базових економічних категорій економіки, оскільки під ним розуміється відношення, в чисельнику якого завжди відображають прибуток..Проводимо аналіз рівня рентабельності виробництва ТОВ “Фармагейт Україна” (табл. 3.5.).

Таблиця 3.5

**Аналіз рівня
Рентабельності виробництва ТОВ “Фармагейт Україна” за 2017-2019
роки в (тис. грн.)**

№	Показник	Роки			Відхилення +/-	
		2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018
1.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, послуг, робіт)	21768	22129	28408	361	6279
2.	Собівартість реалізації продукції (товарів, послуг, робіт)	17268	17194	22248	-74	5054
3.	Адміністративні витрати	2163	2182	2535	19	353
4.	Витрати на збут	2096	2562	3220	466	658
5.	Чистий прибуток	73	85	108	12	23
6.	Повна собівартість реалізованої продукції	21527	21938	28003	411	6065
7.	Прибуток від реалізації продукції	241	191	405	-50	214
8.	Рентабельність продажів, %	1.11	0,86	1,43	-0,25	0,57
9.	Валоварентабельність виробництва, %	1.12	0,87	1,45	-0,25	0,58
10.	Чиста рентабельність виробництва	0.34	0,39	0,39	0,05	0
11.	Витрати на 1 грн. продукції, коп.	98.9	99,1	98,6	0,2	-0,5

З таблиці 3.5 видно, що показники рентабельності ТОВ “Фармагейт Україна” у 2019 році вищі у порівнянні з 2018 р. Рентабельність зросла на 0,57 %, але, знизилась витрати на 1 грн. продукції на 0,5 %.

За методом ланцюгових підстановок проведемо факторний аналіз на прикладі зміни рентабельності продажів. Розрахуємо факторний аналіз за допомогою формул:

$$R = \frac{П}{Р} \times 100 = \frac{Р - В}{Р} \times 100.$$

$$R_0 = \frac{P_0 - B_0}{P_0} \times 100\% = \frac{22129 - 21938}{22129} \times 100\% = 0,86\%$$

Ланцюгові підстановки:

$$R_p = \frac{P_1 - B_0}{P_1} \times 100 = \frac{28408 - 21938}{28408} = 22,8\%$$

$$R_1 = \frac{P_1 - B_1}{P_1} \times 100 = \frac{28408 - 28003}{28408} = 1,43\%$$

Загальна зміна рентабельності продажів:

$$\Delta R = R_1 - R_0 = 1,43 - 0,86 = 0,57\%$$

– чистого доходу (виручки) від реалізації продукції

$$\Delta R_p = R_p - R_0 = 22,8 - 0,86 = 21,94\%$$

– Витрат на реалізовану продукцію

$$\Delta R_v = R_v - R_p = 1,43 - 22,8 = -21,37\%$$

В наш час велике значення має маржинальний аналіз прибутку. Він дає змогу повніше виявити взаємозв'язок між показниками і точніше виміряти вплив факторів. Можна виділити п'ять основних етапів формування загальної оцінки показників прибутку (рис. 3.4).

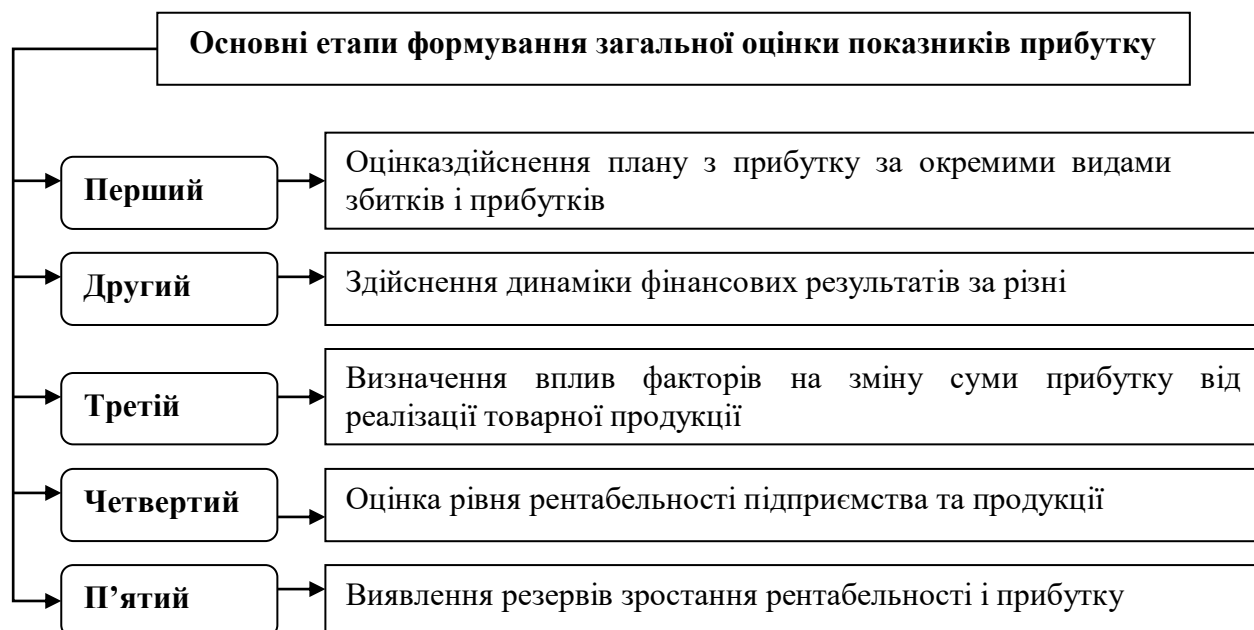

Рис. 3.4. Етапи формування загальної оцінки показників прибутку аграрних підприємств

Проведемо маржинальний аналіз прибутку від реалізації (табл. 3.6)

Таблиця 3.6

**Маржинальний аналіз прибутку від реалізації
на ТОВ “Фармагейт Україна” за 2017-2019 роки в (тис. грн.)**

№	Показник	2018 р.	2019 р.	Відхилення +/-
1.	Обсяг реалізованої продукції шт.	89,95	89,63	– 0,32
2.	Ціна одн. продукції тис. грн.	174	282,34	108, 34
3.	Собівартість виробу тис.грн.	165,63	220,76	55,13
3.1.	у т. ч. змінні витрати тис.грн.	119,66	186,28	66,62
4.	Сума постійних витрат тис.грн.	3911,4	4344	432,6
5.	Прибуток тис.грн.	2251,8	4138,7	1886,9

За допомогою методу ланцюгових підстановок ми можемо оцінити вплив факторів на зміну прибутку від реалізації аграрної продукції.

Аналогічну методику можна використати для аналізу виготовленої продукції.

$$\Pi_0 = \text{VRP}_0 (P_0 - B_0) - A_0 = 89,95 \cdot (174 - 119,66) - 3911,4 = 976,5;$$

$$\text{Пум.-1} = \text{ВРП1} (P_0 - B_0) - A_0 = 89,63 \cdot (174 - 119,66) - 3911,4 = 959,1;$$

$$\text{Пум.-2} = \text{ВРП1} (P_1 - B_0) - A_0 = 89,63 \cdot (282,34 - 119,66) - 3911,4 = 10669,6;$$

$$\text{Пум.-3} = \text{ВРП1} (P_1 - B_1) - A_0 = 89,63 \cdot (282,34 - 186,28) - 3911,4 = 4698,5;$$

$$\text{П1} = \text{ВРП1} (P_1 - B_1) - A_1 = 89,63 \cdot (282,34 - 186,28) - 4344 = 4265,9;$$

Загальна зміна прибутку становить:

$$\Delta \text{П} = 4265,9 - 976,5 = 3289,4$$

При впливі змін:

– обсягу реалізації

$$\Delta \text{П} (\Delta \text{РП}) = \text{Пум} - \text{П0} = 976,5 - 959,1 = 17,4$$

– ціни на продукцію

$$\Delta \text{П} (P) = \text{Пy2} - \text{Пy1} = 959,1 - 10669,6 = -9710,5$$

– змінних витрат

$$\Delta \text{П} (B) = \text{Пy3} - \text{Пy2} = 10669,6 - 4698,5 = 5698,5$$

– постійних витрат

$$\Delta \text{П} (A) = \text{П1} - \text{Пy3} = 4698,5 - 4265,9 = 4265,9$$

Згідно даних нашої таблиці видно, що прибуток у 2019 році зріс у порівнянні з 2018 роком на 1886,9 тис. грн. Це відбулося внаслідок впливу таких факторів як: зростання ціни на одиницю продукції на 108,34 тис. грн. а також підвищення суми постійних витрат на 432,6 тис. грн.

Отже, ефективний і змістовний факторний аналіз собівартості продукції на ТОВ «Фармагейт Україна» дозволяє досліджувати всі фактори, які впливають на формування собівартості. Він включає в себе дослідження як постійних факторів, так і змінних, а також співвідношення між ними.

3.3. Управління доходами і витратами у діяльності аграрного підприємства

Певна кількість доходів сільськогосподарських підприємств одержують від продажу товару, отже керування діяльністю реалізації залежить велика роль у діяльності оптимізації доходів. Зокрема даний процес створює певні дослідження, розрахунків та дій для координування та створює наявні умов для здійснення цілей. Якщо говорити про ефективне управління то потрібно налагоджене

інформаційне забезпечення та згрупування всіх ланок управління.

Основа управління доходами зокрема належить до цінової політики, отже від ціни на товар здійснюють розрахунок розміру доходу. За допомогою цінової політики можна досягти певної цілі за допомогою цін. Наявні три основні пункти ціноутворення: зберегти наявне становища, збільшити продаж, отримати найбільший прибуток;

Зокрема, ціна залежить від рентабельності даної продукції, і не тільки від впливу на рівень прибутку, але залежить від обсягу продаж, за допомогою чого здійснюють окупність витрат. Вплив на обсяг продаж і дохід підприємства залежить від надмірно високих або низьких цін. Щоб досягти збільшення основного доходу можна занизити ціни на реалізаційні товари, зокрема цей метод використовують підприємства з низькою собівартістю товарів а також коли мала партія продажі товарів аграрних підприємств. Основним завданням потрібно правильно створити цінову політику, яка спрямована на створення оптимальних цін продажі продуктів, за допомогою цього можна отримати оптимальний обсяг товарообороту.

Вважаємо, щоб підвищити ефективність діяльності аграрного виробництва, створюється потреба певної стратегії на виробництві, що залежить від певного механізму створення та керування доходів. Зокрема створюються економічні методи, що полягає в відшкодування загальних витрат виробництва, сплачення певних витрат, які полягають від продажу товарів, від оплати всіх податків, платежів та одержання загального цільового прибутку.

Також розроблені стадії управління доходами підприємства у разі кризи: розробка певних варіантів доходів виробництва; формування політики управління доходами; утворення інформаційної бази для створення управлінських рішень; загальне планування доходів; створення аналізу обсягу та основ отриманих доходів які створюють їх розмір та рівень.

Аграрне підприємство належить не тільки від ризиків виробництва та даного середовища, зокрема багато, що залежить від природно-кліматичних умов. Дана сезонність на виробництві має великий вплив на одержання доходів. Щоб досягти

належний ефект потрібно створити контроль за отриманням доходів підприємства належно враховуючи сезонний характер.

Залежно до управлінського обліку в аграрній сфері створити облік та контроль витрат за певними суб'єктами обліку: у тваринництві – види тварин, в рослинництві – це групи культур, а також оцінку, аналіз та створення напрямків розвитку фінансової діяльності на аграрному підприємстві.

Зокрема, в аграрній сфері наявні певні особливості. До яких належать: біологічні закони, до яких належить специфічна побудова бухгалтерського обліку; соціальна складова, до якої належить належний розвиток аграрних громад і належних їм територій; також проводиться активна інформаційна політика, для того, щоб продавати свій аграрний потенціал.

Зокрема, в аграрному підприємстві не тільки займаються процесом перетворень, бо створюють не тільки продукцією, але й вирощують рослини та тварини. Часто в аграрному підприємстві використовують як економічні закони пов'язані з біологічними законами, які використовують в створенні живих організмів. Управлінський облік враховує вид і етапи вирощування біологічних активів та аграрних товарів і розраховує їх собівартості. Отримана аграрна продукція можуть використовувати не тільки для посіву аї як корми тварин, а певна частина вирощених відносяться до складу довгострокових активів (багаторічні насадження, робоча і продуктивна худоба) [56]. Зокрема, певну частину власного товару використовують як сировину для потреб виробництва іншої продукції.

В аграрному підприємстві належать не однаковий вихід всіх товарів протягом року при певних витратах. В певні періоди часу по різних сортах продукції (літній та зимовий) витрати на виробництво більші, а готової продукції становить менше [58].

Зокрема, щомісяця обчислюють собівартість аграрної продукції (кількість тварин, молоко), а також витрати (приплід). Також наявні різні калькуляційні одиниці для аграрного підприємства для якого потрібні певні формування й розподіл витрат. Також потрібно рахувати витрати, які не належать з календарним

періодом – витрати, які минулих років від врожаю минулого року, витрати минулого року залежить від урожаю майбутніх років.

Основою економічного управління в аграрному виробництві є витрати. Доходи та витратами керує керівники в середині підприємства на всіх його рівнях. В структурі підприємства надає інформацію про затрати і собівартість продукції, робіт та послуг.

Кожне аграрне виробництво для формування витрат є певні особливості. Зокрема, не вся продукція вироблена в аграрному виробництві є товарною. На ефективність доходів в сільському виробництві впливають природні фактори (погодні та кліматичні умови. Зокрема, через сезонність виробництва потрібно забезпечити певні трудові і матеріальні ресурси для виконання робіт, також техніку залучають (деяку техніку використовують тільки 2–3 тижні на рік), це і відносить до формування витрат.

Ринкова економіка України потребує певної роботи з удосконалення управління витратами і собівартістю.

Витрати виробництва – це виправдані витрати на виробництво та створення певних цінностей або надання послуг на виробництві за певний період часу.

Контролюють облік і розподіл витрат за певними продукції збільшення контролю функції керування витратами в процесі виробництва. Основне значення в аграрному господарстві має значення рівня урожайності культур і дозрівання худоби.

Собівартість можна визначити на основі витрат, які належить до певних культур (групу культур), вид тварин чи виробництва. Якщо говорити про собівартість товарів в сільськогосподарських газулях належить така послідовність, яка наведена у рисунку 3.5.

На нашу думку, організацію управлінського обліку в аграрному виробництві потрібно проводити в такій послідовності: зробити організаційну схему управлінського обліку, зробити схему документообігу, створити організаційну структуру підприємства, розрахувати біологічні активи за категоріями та видами продукції, які вирощується в аграрному підприємстві, створити систему обліку

витрат і калькулювання продукції, створити центри відповідальності, зробити бюджети для центрів відповідальності, створити систему контролю витрат.

Ми вважаємо, що ефективний розвиток сільськогосподарських підприємств, коли наявна нестабільна зовнішнього середовища, можлива тільки коли є точне планування витрат. Основою якого є система бюджетування. Її використовують для поліпшення діяльності підприємства за рахунок отримання певного рівня з залежним поєднанням матеріальних, грошових і трудових ресурсів.

Бюджетування – це є основа управління витратами на підприємстві. Бюджет – це є певний фінансовий план короткострокового періоду, який складається протягом одного року (як правило, в рамках кварталу чи місяця), рахуються витрати і надходження фінансових засобів [60]. Основою бюджетування є групування певних показників. Ми проаналізували наукову літературу і можна зробити такі загальні принципи бюджетування: економічність, достовірність, оптимальність, системність, безперервність. Дане користування вище згаданих принципів дозволяє ефективно управління витратами. В свою чергу бюджет поділяється з двох частин: “Дохід” і “Витрати”. Ми погоджуємося з думкою академіка АЕН України О.Є. Кузьміна, що основа категорії “Дохід” не завжди відповідає своїй сутності. Точніше було б її використовувати як “Надходження”, отже тут рахуються всі матеріальні цінності, які отримує виробництво з різних періодах для створення власної діяльності. Надходження належать доходи, які надходять у результаті створення виробничо-господарської діяльності, а також інші кошти (позики, кредити тощо) [61].

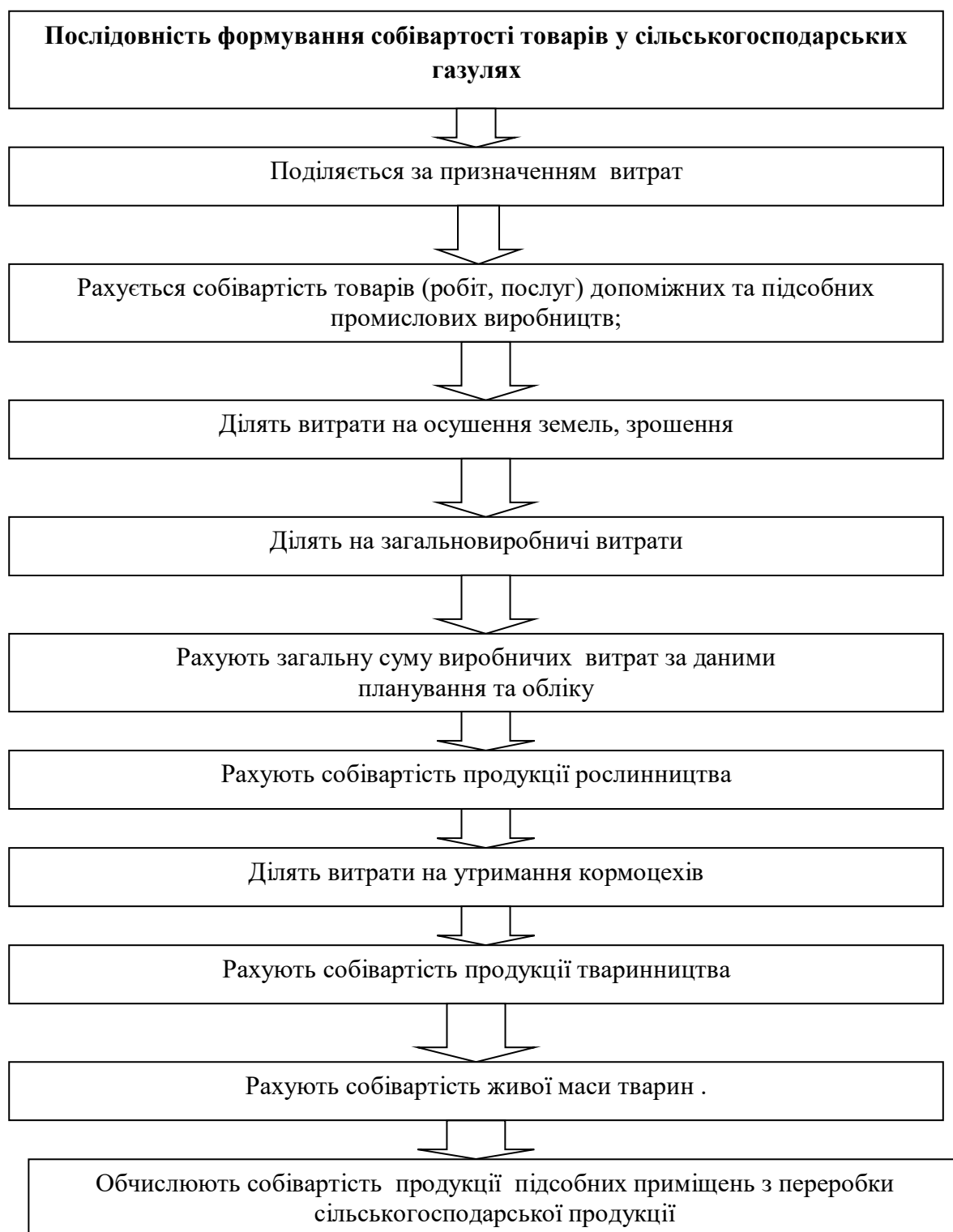

Рис. 3.5. Послідовність формування собівартості товарів у сільськогосподарських газулях [59].

Детальніше про систему управління витратами на підприємстві належить створювати виробничий бюджет як належна частина планування і контролю витрат. На нашу думку, найбільш вигідно розрахувати бюджет витрат на місяць.

Це відповідає для того, що в бухгалтерському обліку витрати рахують кожного місяця. Даний підхід дозволяє більше аналізувати діяльність підрозділів через належні показників. Основним поняттям при бюджетування на виробництві належить поняття центру відповідальності. Наявні чотири типи центрів відповідальності: центри доходу, центри прибутку, центри витрат та центри інвестицій [62, с. 467].

На нашу думку, рахуючи певну специфіку аграрного підприємства та створення певної ефективності, можна створити належні центри відповідальності: центр доходів, центр витрат, та центр прибутку. Зокрема, при центрі витрат належить обліка інформація про доходи на виробництві. В центрі доходів створюється інформація про збут аграрних товарів. Центр прибутку створює інформацію про витрати, доходи та фінансові результати від підприємства та продаж сільськогосподарських товарів.

Зокрема, у тваринництві основою є молочно-товарна чи свиноферма, завідувач отримує відповідальність за дотримання певних кількості витрат матеріальних сферах. У рослинництві основою є витрати належать до рослинницьких бригадах, тощо.

Отже, на думку професора М. Ф. Огійчук, потрібно створити об'єкти бюджетування зокрема, облік, перевірка виконання бюджетів, планування, заповнення технологічних карт, аналіз [63, с .50]. На нашу думку, що головною дією є створення об'єктів бюджетування певних структурних категорій у вигляді центрів відповідальності. Отже, бюджетування управління підприємством створює високий рівень собівартості та збільшення ефективність даних засобів.

ВИСНОВКИ

В даній дипломній роботі ми підсумували теоретичні плани витрат та доходів також їхню класифікацію, та певну дію на фінансові результати за аналізом та контролем для збільшення рентабельності аграрного виробництва також створенням методичних та організаційних методів обліку.

Підсумувавши результат практичних та теоретичних досліджень з аналізу і контролю витрат та доходів, обліку в аграрному виробництві можна створити дані висновки і пропозиції:

Витрати підприємства - це певна економічна сфера, яка з'єднує процес утворення певного обсягу економічних ресурсів на виробництві та процес їхнього користування.

Дохід – це певна кількість засобів, які надходять у вигляді грошових коштів, які були добуті за рік для свого економічного, фізичного, морального, а також інтелектуального стану, що зокрема можна витратити, але тільки за умов, що майбутня вартість у грошовій валюті залишеться на основному рівні.

Кожне аграрне підприємство створює свою класифікацію витрат за певними ознаками, які є найбільш корисними у використанні та створенні певних потреб управління.

Основним недоліком обліку витрат і доходів виробництва є проблема створення нормативів для обліку та контролю певної інформаційної загальнодержавної бази норм за витратами й доходами об'єкта господарювання. Ще однією з проблем є проблема рівня обліково-контрольної системи виробництв щодо його витрат і доходів. Для збільшення якості нормативно-правових актів України щодо контролю та обліку, витрат і доходів виробництв та одержання певного результату від їх використання ми стверджуємо:

1. Потрібно проводити повну інвентаризацію усіх нормативно-правових актів України, які створюють певний зв'язок з контролем витрат та доходів, щоб створити повторення пунктів певних актів та не виявлених випадків;

2. Потрібно створювати та оновлювати при потребі довідково-інформаційну

базу виробництв, що пов'язанні із обліком, оподаткуванням, контролем про доходи та витрати, які виникають протягом певного періоду;

3. Потрібно, щоб головні аудитори, бухгалтери та ревізори заповнювали робочі записи щодо сумнівних моментів у нормативно-правових актах та своїм досвідом поділитися з іншими особами через певні фахові бухгалтерські видання.

Зробимо висновок, отже ТзОВ „Фармагейт Україна” утворена за умов самофінансування за рахунок власних та позикових коштів.

Певними завданнями та напрями діяльності є: створення науково-дослідних робіт; вирощування бобових культур ,зернових культур і насіння олійних культур, кормових культур; також вирощування свиней та великої рогатої худоби; створюється комерційна діяльність та проводяться торгово-закупівельні операції.

Аналіз показників прибутку проводять методом порівняння фактичних даних за певний рік.

Ознаки, які належать до зміни прибутку: створюються структури реалізованої товару з ціни реалізованого товару; собівартість одиниці товару; собівартість товарів за рахунок структурних зрушень у складі товарів; обсягу реалізації товару. Ознаки збільшення прибутку створюються за певним видом товару. Загальними джерелами їх створення є збільшення кількості реалізованого товару, застосовуються новітні технології, покращення якості товару, продаж їх на певних ринках збуту та за більш оптимальні ціни.

Проаналізувавши результати діяльності підприємства ТзОВ “Фармгейт Україна ” можна підмітити. Отже, аграрне підприємство, не спирається на фінансову кризу та політичну та економічну нестабільність в країні, змогло збільшити в 2019-му році рівень прибутку, який дорівнює 5 037 тис. грн., а у 2017 році цей показник знизився та становив лише 3244 тис. грн., хоча попередній рік теж був прибутковий.

Наявні дані вказують про те, що основою підвищення фінансового результату діяльності підприємства, є певна кількість мінімальних витрат. Такий наслідок може бути лише при досягненні правильного використання основних коштів, знижуючи собівартість товару, мінімізувавши витрати, що не є витратами

первиної необхідності. На аграрному підприємстві користуються основними та оборотними фондами, а зокрема фондами земельних ресурсів.

Зокрема, підприємство з обмеженою відповідальністю ТОВ “Фармгейт Україна” є самим успішним та прибутковим зрівняючи з іншими аграрними підприємствами Ізяславського району. Отже, якщо дане підприємство не отримує в свою діяльність нових земельних площ, воно добивається певного результату через використання новітньої техніки та технології вирощування високопродуктивних сортів рослин та порід тварин.

Проаналізувати витрати даного підприємства ми бачимо у якому стані є підприємство, адже головною метою створення бухгалтерського обліку є не лише рахування витрачених коштів аграрного підприємства, також пошук джерел їх утворення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адирова Т. І. Проблеми управління витратами на матеріальне забезпечення та шляхи їх подолання на виробничому підприємстві/ Т. І. Адирова // Економіка та держава. – 2012. – №12. – С. 71-73.
2. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Микитюк Н. Я. та ін. Фінансовий облік [Текст]: підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Я. Микитюк [та ін.] – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Кондор-Видавництво, 2013. – 551 с.
3. Васильєва Т.А., Боярко І.М. Трансакційні витрати як фактор формування ринкової інфраструктури // Вісник СумДУ. — № 4. — 2012. — С. 125—129.
4. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / О.О. Вороніна – Харків, 2009. – 23 с.
5. Білик Т.О. Теоретичні аспекти прибутку / Т.О. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 8. – С. 8–13.
6. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” затверджене наказом МФУ України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 № 790 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

www.rada.gov.ua.

9. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 № 1315 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
10. Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства / Н.Г. Пігуль // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2010. – № 28. – С. 125–132.
11. Чернецька О.В. Внутрішні чинники у формуванні системи управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств / О.В. Чернецька // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2014. – № 5(67). – С. 146–151.
12. Одинцова Т.М. CVP-аналіз як інструмент управління фінансовими результатами підприємства / Т.М. Одинцова, О.В. Невмержицька, І.В. Чаус // Фінансовий простір. – 2013. – № 1(9). – С. 90–95.
13. Ловінська Л.Г. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посібник / Л.Г. Ловінська, Л.В. Жилкіна, О.М. Голенко та ін. – К. : КНЕУ, 2012. – 370 с.
14. Садовська І.Б. Документування як основна складова інформаційних ресурсів в управлінському обліку / І.Б. Садовська. – 2011. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/ekfor/2011_2/68.pdf.
15. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
16. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність : Закон України від 16.07.1999 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

17. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
18. Канцедал Н.А. Документування в системі бухгалтерського обліку: юридичний аспект / Н.А. Канцедал // Економічні науки. “Облік і фінанси”. – 2012.– Вип. 9(33). – Ч. 2.
19. НП(с)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
20. Порядок подання фінансової звітності № 419 (із змінами від 16.01.2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>.
21. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки [монографія] / В. М. Жук. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2009. – 648 с.
22. Максименко Н. Г. Проблеми розвитку аудиторської діяльності в Україні / Н. Г. Максименко // Аграрний вісник Причорномор’я, Економічні науки, випуск. – 2009. – № 49. – С. 112-116.
23. Павелко О. В. Методика проведення внутрішньогосподарського контролю доходів та фінансових результатів / О. В. Павелко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 3. – С. 52-60.
24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 “Біологічні активи”, затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
25. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=966-14>.
26. Методичні рекомендації по визначенню питомої ваги доходу

- (виручки) від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки в загальному обсязі валового доходу підприємства: Затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 29.12.2002 р. № 419.
27. Усач Б. Ф. Проблеми розвитку аудиту в Україні / Б. Ф. Усач // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 217-222.
28. Мазур В.П. Методичні аспекти аудиту фінансових результатів діяльності аграрних підприємств / В. П. Мазур // Облік та фінанси АПК. – 2010. – № 3. – С.110-113. Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В.Я.
29. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, затверджений Верховною Радою України від 16.07.1999р. №996-XIV [За редакцією 15.10.2014] / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
30. Закон України Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (щодо удосконалення деяких положень) від 05.10.2017 р. №2164–УІІ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
31. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене Міністерством фінансів України від 07.02.2013 №73 [За редакцією 18.03.2014] / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”, затверджене Міністерством фінансів України від 29 .11 1999 р. № 290 [За редакцією 09.08.2013/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»,

- затверджене Міністерством фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 [За редакцією 09.08.2013/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
34. Концептуальна основа подання фінансової звітності (2010) затверджена Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.09.2010 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_009
35. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Міністерством фінансів України від 28.03.2013р. №433 / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536
36. Озеран А.В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств : монографія / А.В. Озеран. – К.: КНЕУ, 2015. – 471 с.
37. Фадєєва І.Г. Аналіз взаємозв'язків окремих елементів витрат підприємств і вибір раціонального критерію оптимальності процесу їх формування // Вісник 176 Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2008. – №3, Т.3. – С. 149–157.
38. Хомин П.Я., Палюх М.С., Гарасим П.М. Облік в акціонерних товариствах різних галузей. – Тернопіль, 2000. – 380 с.
39. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку. Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 564 с.
40. Чебанова Н.В., Єфіменко Т.І. Фінансовий облік: Підручник. – К.: ВЦ“Академія”, 2007. – 704 с.
41. Чубко О. Селянське (фермерське) господарство: правові аспекти діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – №11. – С.54-59
42. Чухліб О. А. Управлінське рішення щодо витрат у собівартості

- продукції// Фінанси України. – 2006. – №2. – С.129-137.
- 43.Юрчишин В. В. Аграрні перетворення в Україні К.: КНЕУ, 2000. – 345 с.
- 44.Ярмоленко В.П.До теорії формування собівартості і прибутку // Облік і фінанси АПК. – 2007. – № 1-2. – С. 87-93.
- 45.Яцишин С. Аналіз релевантної інформації в управлінні витратами виробництва // Наукові записки. – 2003. – №1, вип.12. – С. 130–132
- 46.Шебанін В.С., Червен І.І., Шебаніна О.В., Кареба М.І. Зміцнення та ефективне використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств: монографія / Миколаївський державний аграрний університет. - Миколаїв 2010.
- 47.Ярема Я.Р. Потенціал ресурсозбереження: теоретичні аспекти та практичне застосування / Я.Р. Ярема, Ю.О. Свинороєв // Культура народів Причорномор'я. Науч. журнал. – Симферополь: ТНУ ім. В. И. Вернадського. – 2011. – № 214. – С. 85-88. 169.

ДОДАТКИ

Таблиця 1.7

Нормативні документи, які пов'язані з питаннями обліку, аналізу та контролю витрат і доходів підприємства

№	Нормативно-правові документи	Використання в процесі аналізу та контролю
1.	Конституція України	Визначення загальних положень, що формують правові засади і регулюють роботу підприємства
2.	Податковий кодекс України	Перевірка безпомилковості розрахунку доходів та витрат в грошових, матеріальних та нематеріальних формах
3.	Господарський кодекс України	Забезпечити збільшення ефективності підприємства та його активність на ринку
4.	Закон України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні”	Організувати здійснення фінансового контролю, що потрібний на даний час
5.	Закон України “Про оплату праці”	Здійснення обліку та контролю за додержанням законодавчих положень по оплаті праці
6.	НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	Контроль за правильним вираженням доходів та витрат у наведеному звіті
7.	П(С)БО 15 “Дохід”	Створення відповідних умов для організації обліку доходів підприємства
8.	П(С)БО 16 “Витрати”	Створення принципів правильного організування та проведення операцій з витратами
9.	Інструкція “Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій”	Використовується для спрощення здійснення бухгалтерського обліку на підприємстві
10.	Наказ міністерства статистики України “Про затвердження типових форм первинного обліку”	Використовується за для правильного оформлення документів в бухгалтерському обліку

Рахунок 71 має десять субрахунків які відображені у Додатку 3:

- 710 “Дохід від первісного визнання”;
- 711 “Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти”;
- 712 “Дохід від інших оборотних активів”;
- 713 “Дохід від певної оренди активів”;
- 714 “Дохід від певної різниці”;
- 715 “Отримані штрафи”;
- 716 “Оплата ранішесписаних активів”;
- 717 “Дохід кредиторської заборгованості”;
- 718 “Дохід від одержаних певних активів”;
- 719 “Інші доходи” [98, с. 12].

Таблиця 3.1

**Складові аудиторської перевірки витрат та доходів на
агропромислового підприємстві**

Будова аудиторської перевірки	Завдання проведення аудиту
Аудит витрат	– перевірка додержання П(С)БО 16 “Витрати” віднесення окремих витрат до прямих трудових, матеріальних, а також загальновиробничих; – відповідність показників відображення в бухгалтерському обліку всіх прямих витрат на виробництво; – правильність відображення загальновиробничих витрат та віднесення на рахунки обліку, перевірка калькуляції собівартості продукції
Вивчення організації виробництва	Ознайомитися з основними засобами, які використовуються для виробництва сільськогосподарської продукції; з обсягом і номенклатурою виробничих запасів; необхідністю робочої сили
Вивчення калькулювання собівартості та обліку виробничих затрат	Ознайомитися зі методом калькулювання собівартості; особливостями плану рахунків для обліку затрат та калькулювання собівартості; складом затрат на виробництво за статтями калькулювання; методом вибуття запасів; переліком загальновиробничих витрат.
перевірка матеріальних витрат	Перевірка включення тих чи інших матеріальних затрат до собівартості окремих видів продукції за кількістю, номенклатурою, вартістю; Перевірка віднесення окремих матеріальних затрат до загальновиробничих витрат; перевірка правильного застосування обраного методу

	вибуття запасів; контрольний запуск сировини у виробництво.
перевірка витрат на соціальні заходи	Правильність розрахунків нарахування в фонд оплати праці виробничих та загальновиробничих працівників.
Перевірка нарахування амортизації	Перевірка розрахунку амортизації відповідно до обраного методу; підтвердження обраного методу нарахування амортизації; правильність віднесення витрат на амортизацію до собівартості продукції та до загальновиробничих витрат.
перевірка інших прямих витрат	Перевірка включення інших прямих витрат до собівартості продукції та загальновиробничих витрат; правильність списання та розрахунку витрат браку продукції; правильність віднесення та розрахунку витрат на відрядження; витрати за послугами інших організацій.
перевірка фактичних виробничих витрат та включення їх до собівартості продукції, відповідно методу обліку витрат та калькулювання собівартості	З'ясовують склад і перелік статей калькулювання собівартості продукції відповідно П(С)БО 16. При перевірці складу прямих матеріальних витрат аудитор має пам'ятати, що до них відносять вартість основних матеріалів і сировини, допоміжних і інших матеріалів, які становлять основу продукції. Прямі матеріальні витрати змінюються на суму зворотних відходів, отриманих у виробництві. Об'єктами витрат в аграрних підприємствах, є вид культур: у рослинництві – зернобобові та зернові культури (ячмінь озимий, пшениця озима, горох, овес та ін.), технічні культури (цукрові буряки, конопля, тощо); у тваринництві – велика рогата худоба м'ясного та молочного напрямку, та ін.
вивчення правильності розподілу, списання та накопичення загальновиробничих витрат	Підтвердження правильності розподілу, розрахунку, списання загальновиробничих витрат.
аналіз доречності понесених витрат підприємства	Проведемо аналіз зон ризику з метою зменшення до мінімуму, що піддається ризику розмір капіталу. Розрахувати наступні недостатність чи надлишок власних засобів, позикових і власних джерел формування запасів, загальної величини джерел для формування витрат і запасів.
правильність відображення і підтвердження законності на рахунках операцій з обліку витрат	правильність відображення і підтвердження законності на рахунках операцій з обліку витрат
перевірка правильності, повноти, та достовірності інформації про витрати в фінансовій звітності	Підтвердження даних синтетичного та аналітичного обліку з даними фінансової звітності.
Розробка рекомендацій для вдосконалення процесів управління та виробництва виробничими витратами	Виявлення зайвої продукції, виробничого процесу, етапів транспортування запасів, наявність “застарілих запасів,

ПРИЙНЯТО

Коди	01	01
7138877		
2100000		
240		
1.11		

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 527,9	2 527,9
Додатковий капітал	1410	27,9	27,9
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(215 939,5)	(241 103,1)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(213 383,7)	(238 547,3)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	255 610,7	291 020,2
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	12 359,1	9 141,3
розрахунками з бюджетом	1620	1,0	241,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	8,8	8,8
розрахунками з оплати праці	1630	0,3	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	93 590,1	104 247,6
Усього за розділом III	1695	105 959,3	113 639,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	148 186,3	166 112,5

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2017

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	37 532,5	50 013,9
Інші операційні доходи	2120	15 037,7	23 441,2
Інші доходи	2240	0,7	0,1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	52 570,9	73 455,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(19 936,8)	(26 467,5)
Інші операційні витрати	2180	(38 393,5)	(72 848,1)
Інші витрати	2270	(19 404,2)	(17 355,9)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(77 734,5)	(116 671,5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(25 163,6)	(43 216,3)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(25 163,6)	(43 216,3)

(підпис)
(підпис)

ЕЦП СМІТС ВАН
ОУЕН І.Д.Я.Т.

Смітс Ван Оуен Йонкір Дірк Ян Теодор
ЕЦП Білобров В.М.

Білобров Віталій Михайлович
(ініціали, прізвище)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

Коди		
2019	01	01
37	138877	
6822	100000	
240		
01.11		

Підприємство
Товариство з обмеженою відповідальністю "Фармгейт Україна"

Територія ХМЕЛЬНИЦЬКА Товариство з обмеженою відповідальністю
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Виробництво зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Середня кількість працівників, осіб 24
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком
Адреса, телефон вулиця Шевченка, буд. 2/А, с. ВАСЬКІВЦІ, ІЗЯСЛАВСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА обл., 30350

3550006

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД	
		На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			167,2
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	36 088,8
Основні засоби	1010	8 291,3	42 266,4
первісна вартість	1011	12 009,5	(6 177,6)
знос	1012	(3 718,2)	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	25 059,9
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	25 074,9	-
Інші необоротні активи	1090	-	61 315,9
Усього за розділом I	1095	33 366,2	36 489,4
II. Оборотні активи			8 192,4
Запаси	1100	26 835,4	-
у тому числі готова продукція	1103	10 782,4	-
Поточні біологічні активи	1110	-	9 569,4
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	59,8	4 246,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2 601,0	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	85 133,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	100 251,3	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	1 682,5
Гроші та їх еквіваленти	1165	120,8	42,4
Витрати майбутніх періодів	1170	44,0	1 952,0
Інші оборотні активи	1190	2 834,0	139 116,1
Усього за розділом II	1195	132 746,3	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	200 432,0
Баланс	1300	166 112,5	

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство
Товариство з обмеженою відповідальністю "Фармгайт Україна"

Територія ХМЕЛЬНИЦЬКА

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності

Середня кількість працівників, осіб 68

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Шевченка, буд. 2/А, с. ВАСЬКІВЦІ, ТЯСЛАВСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА обл., 30302

Дата(рік,місяць,число)

за СДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2020	01	01
37138877		
6822100000		
120		
01.11		

3550066

1.Баланс на 31 грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	Код за ДКУД	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	477,6	2 039,1
первісна вартість	1001	510,6	2 087,3
накопичена амортизація	1002	(33,0)	(48,2)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	167,2	259,3
Основні засоби :	1010	35 611,2	44 091,8
первісна вартість	1011	41 755,8	55 971,1
знос	1012	(6 144,6)	(11 879,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	25 059,9	15 114,7
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	61 315,9	61 504,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	36 489,4	68 166,1
у тому числі готова продукція	1103	8 192,4	39 573,0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9 569,4	1 345,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	4 246,6	7 494,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	85 133,8	47 087,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 682,5	9 304,6
Витрати майбутніх періодів	1170	42,4	52,0
Інші оборотні активи	1190	1 952,0	1 923,3
Усього за розділом II	1195	139 116,1	135 372,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	200 432,0	196 877,1

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року 3	На кінець звітнього періоду 4
I	2		
I. Власний капітал	1400	2 527,9	2 527,9
Зареєстрований (цільовий) капітал	1410	26,5	26,5
Додатковий капітал	1415	-	-
Резервний капітал	1420	(235 884,6)	(245 816,9)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1425	(-)	(-)
Неоплачений капітал	1495	(233 330,2)	(243 262,5)
Усього за розділом I	1595	289 591,4	248 081,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання	1600	-	-
Короткострокові кредити банків			
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1615	13 680,6	20 246,7
товари, роботи, послуги	1620	300,1	2 637,8
розрахунками з бюджетом	1621	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1625	24,9	3 670,8
розрахунками зі страхування	1630	133,3	248,9
розрахунками з оплати праці	1665	-	-
Доходи майбутніх періодів	1690	130 031,9	165 254,1
Інші поточні зобов'язання	1695	144 170,8	192 058,3
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	200 432,0	196 877,1

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2019 _____ Р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
I	2		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	91 517,9	102 600,3
Інші операційні доходи	2120	17 685,8	34 670,1
Інші доходи	2240	43 302,0	149,3
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	152 505,7	137 419,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(104 351,8)	(65 492,8)
Інші операційні витрати	2180	(27 408,3)	(45 604,2)
Інші витрати	2270	(30 677,9)	(21 157,2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(162 438,0)	(132 254,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(9 932,3)	5 165,5
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(9 932,3)	5 165,5

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП СМІТЕ ВАН
ОУЕН ІОННР
ДІРКЯН
БІЛОБРОВ
Віталій
Михайлович

Сміте Ван Оуен

(ініціали, прізвище)

Білобров Віталій Михайлович

(ініціали, прізвище)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

Коди		
2019	01	01
37	138877	
6822	100000	
240		
01.11		

Підприємство
Товариство з обмеженою відповідальністю "Фармгейт Україна"

Територія ХМЕЛЬНИЦЬКА Товариство з обмеженою відповідальністю
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю
Вид економічної діяльності Виробництво зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
Середня кількість працівників, осіб 24
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком
Адреса, телефон вулиця Шевченка, буд. 2/А, с. ВАСЬКІВЦІ, ІЗЯСЛАВСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА обл., 30350

3550006

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД	
		На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			167,2
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	36 088,8
Основні засоби	1010	8 291,3	42 266,4
первісна вартість	1011	12 009,5	(6 177,6)
знос	1012	(3 718,2)	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	25 059,9
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	25 074,9	-
Інші необоротні активи	1090	-	61 315,9
Усього за розділом I	1095	33 366,2	36 489,4
II. Оборотні активи			8 192,4
Запаси	1100	26 835,4	-
у тому числі готова продукція	1103	10 782,4	-
Поточні біологічні активи	1110	-	9 569,4
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	59,8	4 246,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2 601,0	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	85 133,8
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	100 251,3	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	1 682,5
Гроші та їх еквіваленти	1165	120,8	42,4
Витрати майбутніх періодів	1170	44,0	1 952,0
Інші оборотні активи	1190	2 834,0	139 116,1
Усього за розділом II	1195	132 746,3	-
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	200 432,0
Баланс	1300	166 112,5	

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство
Товариство з обмеженою відповідальністю "Фармгейт Україна"

Дата(рік,місяць,число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

Коди		
2018	01	01
37138877		
6822100000		
240		
01.11		

Територія ХМЕЛЬНИЦЬКА

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур

Середня кількість працівників, осіб 11

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Шевченка, буд. 2/А, с. ВАСЬКІВЦІ, ІЗЯСЛАВСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА обл., 30350

3550066

1.Баланс на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006			
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	2 681,0	8 291,3
первісна вартість	1011	5 619,1	12 009,5
знос	1012	(2 938,1)	(3 718,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	25 059,9	25 074,9
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	27 740,9	33 366,2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	12 562,7	26 835,4
у тому числі готова продукція	1103	1 593,1	10 782,4
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	11 585,7	59,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	153,9	2 601,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	91 473,0	100 251,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 857,1	120,8
Витрати майбутніх періодів	1170	21,1	44,0
Інші оборотні активи	1190	2 791,9	2 834,0
Усього за розділом II	1195	120 445,4	132 746,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	-	-
	1300	148 186,3	166 112,5